

Pedagogisch Beleidsplan

HappyKids Kinderopvang Kinderdagverblijven en Peuterspeelzalen

JANUARI 2019

Inhoudsopgave

Voorwoord
Toepassingsgebied
Wet- en regelgeving
Inleiding

Deel 1: Algemeen pedagogisch beleid

1. Pedagogische doelstelling, visie op kinderopvang
2. De ontwikkeling van het kind tot 4 jaar
3. Visie op ontwikkeling en opvoeding, de vier pedagogische doelen
  - 3.1 Fysieke en emotionele veiligheid
  - 3.2 Persoonlijke competenties
  - 3.3 Sociale competenties
  - 3.4 De overdracht van normen en waarden
  - 3.5 Hoe werken wij aan de pedagogische doelen?
4. Pedagogisch handelen binnen HappyKids kinderdagverblijven (concretisering van de pedagogische doelen)
  - 4.1 Het bieden van emotionele veiligheid
  - 4.2 Het ontwikkelen van persoonlijke competenties
  - 4.3 Het ontwikkelen van sociale competenties
  - 4.4 De overdracht van normen, waarden en cultuur
  - 4.5 Mentor
  - 4.6 Stamgroepen en maximaal 2 vaste gezichten babygroep
  - 4.7 Opleidingseisen en inzet van leerlingen
  - 4.8 Pedagogisch beleidsmedewerker en coach
5. Fysieke veiligheid, gezondheid en voeding
  - 5.1 Veiligheidsbeleid
  - 5.2 Hygiëne en gezondheidsbeleid
  - 5.3 Ziektebeleid
  - 5.4 Vaccinaties
6. Overige informatie
  - 6.1 Ondersteuning binnen het kinderdagverblijf
  - 6.2 Structureel volgen van de ontwikkeling
  - 6.3 Voorschoolse educatie
  - 6.4 Doorgaande lijn
  - 6.5 Afwijking BKR
  - 6.6 Dagindeling
  - 6.7 Het vierogenprincipe
  - 6.8 Het personenregister kinderopvang

- 6.9 Wenbeleid en het afnemen van extra dagen , ruilen
- 6.10 Ouderportaal en oudercommunicatie
- 6.11 Ouderavonden
- 6.12 TV en video
- 6.13 Voorlezen
- 6.14 Knuffels en spenen, speelgoed
- 6.15 Gesubsidieerde peuteropvang
- 6.16 Buiten spelen
- 6.17 Aansprakelijkheid
- 6.18 Tot slot

Voorwoord

Aan alle ouders/verzorgers,

Voor u ligt het beleidsplan van HappyKids Kinderopvang. Dit beleidsplan is met de grootst mogelijke zorgvuldigheid samengesteld. Wij streven ernaar om door middel van dit beleidsplan alle ouders/verzorgers duidelijk te maken wat u zoal van HappyKids Kinderopvang kunt verwachten, en welke pedagogische uitgangspunten er worden gehanteerd.

Ouders en medewerkers van het KDV hebben een gezamenlijke verantwoordelijkheid ten aanzien van de opvoeding en verzorging van kinderen. Om deze reden vindt HappyKids het van groot belang dat ouders betrokken zijn bij de totstandkoming van het pedagogisch beleid. Een beleidsplan is nooit af. Nieuwe ervaringen en nieuwe inzichten met betrekking tot ontwikkeling van kinderen en de begeleiding daarin, zijn voor medewerkers, vestigingsmanagers en oudercommissieleden reden om voortdurend het pedagogische beleidsplan kritisch te bekijken en indien nodig aan te passen. Een pedagogisch proces is een continu vernieuwingsproces en zal binnen HappyKids ook als zodanig worden beschouwd.

Mocht u na het lezen van het beleidsplan vragen hebben over bepaalde zaken, spreekt u dan de vestigingsmanager van uw locatie hierover aan. Zij staat u graag te woord!

Hoofddorp,

A.J. Koot
Directeur HappyKids Kinderopvang

Daar waar in dit beleidsplan de vrouwelijke persoonsvorm wordt gebruikt, bedoelen wij ook de mannelijke en andersom.

Toepassingsgebied

Het pedagogisch beleidsplan is van toepassing op alle kinderdagverblijf locaties van HappyKids waar opvang wordt geboden aan kinderen in de leeftijd van 0-4 jaar, te weten:

- **KDV 't Arnoldusparkje**   Arnolduspark 15   2132CR Hoofddorp
- **KDV 't Kasteeltje**   Hoofdweg 871^A   2131 MB Hoofddorp
- **Peutergroep Montessori**   Kaj Munkweg   2131 RV Hoofddorp

Wet- en regelgeving

HappyKids is voor oprichting en instandhouding van kinderdagverblijven gehouden aan wet- en regelgeving zoals deze in de wet kinderopvang, de beleidsregels kwaliteit kinderopvang, en in de CAO kinderopvang is vastgelegd. Hierin staan onder andere de eisen met betrekking tot de kwaliteit van de opvang, de groepsgrootte en -samenstelling van de verschillende groepen, de ruimtes waarin de opvang plaatsvindt en voorzieningen die aanwezig dienen te zijn, medezeggenschap van ouders, opleidingen, personeel etc.

Ten aanzien van veiligheid en hygiëne hanteert HappyKids de eisen die minimaal in overeenstemming zijn met die van de regelgevende instanties. Wij werken hiervoor met een veiligheids- en gezondheidsbeleid welke is in te zien op het ouderportaal of op aanvraag aan u verstrekt kan worden.

De toezichthouder op de kwaliteit is de Gemeente Haarlemmermeer in de vorm van de GGD. Zij houden aangekondigde en onaangekondigde inspecties en de rapporten daarvan zijn openbaar via de website van het landelijk register kinderopvang, en onze eigen website.

Daarnaast controleren ook de brandweer en arbeidsinspectie of en hoe aan de verschillende regels wordt voldaan.

Inleiding

Waarom is het nodig om de opvoeding op een kindercentrum vast te leggen in een beleidsplan?

Er zijn vanzelfsprekend verschillen tussen de opvoeding thuis en op een kindercentrum. We benoemen ze hieronder.

- Verschil in emotionele band.: De band tussen ouders en kinderen is hecht en langdurig en ontstaat in de dagelijkse intieme omgang. De band tussen pedagogisch medewerkers en kind ontstaat niet vanzelf: pedagogisch medewerkers organiseren van alles om kinderen en ouders te helpen met wennen en het opbouwen van vertrouwen.

- Verschil in organisatie: In het gezin kunnen andere familieleden ook deel uitmaken van de opvoeding. Er is sprake van een informele setting. Er kunnen spontaan afspraken worden gemaakt. Pedagogisch medewerkers houden zich aan een formele setting. Er wordt gewerkt volgens strikte werkafspraken.
- Verschil in omgeving: Het gezin biedt veel mogelijkheden tot het leren over de volwassen wereld. Kinderen gaan mee boodschappen doen of helpen ouders met klusjes. Het kinderdagverblijf is helemaal op kinderen afgestemd. Pedagogisch medewerkers plannen zorgvuldig hoe de ruimtes worden gebruikt, welk spelmateriaal wordt aangeboden en welke activiteiten georganiseerd worden.
- Verschil in aantal kinderen: Gezinnen zijn tegenwoordig niet zo groot meer. Het opvoeden van kinderen in een groep, met oog voor de individuele behoeftes van kinderen, vraagt van pedagogisch medewerkers een planmatige aanpak.

De kwaliteit van de kinderdagverblijven wordt voor een belangrijk deel bepaald door het pedagogische beleid. Hieronder verstaan wij: **“Alle formele en informele afspraken die tezamen continuïteit en gelijk gerichtheid geven aan het handelen met betrekking tot de opvoeding en ontwikkeling van kinderen”**. Hierbij gaat het over het handelen van de opvoeder, over de relatie tussen kind en opvoeder. De kern van het werk in de kinderopvang ligt in de relatie tussen kind en pedagogisch medewerker, in het pedagogisch omgaan met kinderen. Het is belangrijk om de pedagogische ideeën waar het kinderdagverblijf vanuit gaat, te verwoorden in pedagogisch beleid om de volgende redenen:

- Het pedagogisch beleid biedt houvast voor pedagogisch medewerkers bij hun dagelijkse werk met kinderen. Het geeft richting aan hun handelen en zorgt voor een gelijkgestemde aanpak van de verschillende pedagogisch medewerkers;
- Voor nieuwe medewerkers is het een handvat bij het inwerken;
- Het pedagogisch beleid geeft een beeld van onze pedagogische visie en hoe wij dit vertalen in de dagelijkse omgang met de kinderen;
- Het dient als toetssteen voor het pedagogisch handelen: wordt er in de dagelijkse praktijk gewerkt volgens de criteria die in het pedagogisch beleid beschreven staan?

De uitvoering van het pedagogische beleidsplan vindt plaats binnen de randvoorwaarden die door de bedrijfsmatige dienstverlening van HappyKids bepaald worden. Wij zijn ons bewust van het spanningsveld dat hierbij soms kan optreden en proberen steeds weer een goed evenwicht te vinden tussen het pedagogische klimaat en de bedrijfsmatige dienstverlening. Jaarlijks evalueren wij het pedagogisch beleid.

De pedagogische principes die richting geven aan ons pedagogisch beleid zijn:

Lichamelijke en emotionele veiligheid en welbevinden: Er wordt gezorgd voor een veilige en gezonde omgeving. Alle kinderen voelen zich welkom en hebben met een of meer pedagogisch medewerkers een vertrouwensband. De kinderen voelen zich ook vertrouwd met en veilig tussen de andere kinderen in de groep.

Samenwerken met de ouders: Op de locaties van HappyKids is de opvoeding van jonge kinderen gebaseerd op een samenwerking met ouders.

Kinderen leren spelend en actief in relatie met hun omgeving: hun ouders, pedagogisch medewerkers, hun speelkameraadjes en de fysieke omgeving. Kinderen nemen niet passief over wat volwassenen aandragen. Ze leren door spelen, doen, uitproberen, kijken, imiteren, meedoen en aanwijzingen.

De PM hebben een actieve rol: Ze scheppen voorwaarden voor leren en ontwikkelen. Ze zien de kansen voor spel, leren en contact die zich spontaan voordoen. Ze creëren kansen door activiteiten aan te bieden.

Holistische benadering: De opvoeding is evenwichtig gericht op alle aspecten van de ontwikkeling; emotionele, sociale, cognitieve, creatieve motorische en morele ontwikkeling. We kijken naar het geheel!

Autonomie en verbondenheid: Enerzijds is er respect en ruimte voor de eigenheid en autonomie van ieder kind. Anderzijds leert het kind meedoen met het dag- en leef ritme van de groep en om zich aan te passen. Ieder kind heeft recht om bij te dragen aan het geheel.

Respect voor diversiteit: Pedagogisch medewerkers hebben respect voor diversiteit (verschillen tussen mensen) en laten dat door hun gedrag zien. Kinderen worden geleerd om positief om te gaan met verschillen die betrekking hebben op leeftijd, sekse, handicaps of sociaal- culturele achtergrond.

De doorgaande lijn: Opvoeders sluiten aan bij de ontwikkeling van het kind en helpen het kind om de competenties te ontwikkelen die hij of zij nodig heeft in de volgende fase, op de basisschool.

1. PEDAGOGISCHE DOELSTELLING, VISIE OP KINDEROPVANG IN ONS KINDERDAGVERBLIJF

Door hun kind naar een kinderdagverblijf te brengen kiezen de ouders/verzorgers voor opvang in een groep. Binnen de groep wordt gericht aandacht besteed aan de individuele ontwikkeling van ieder kind met betrekking tot taal, creatief spel, het oefenen van vaardigheden, zelfstandigheid, het tonen van respect voor elkaar, het ontdekken van de eigen mogelijkheden en het omgaan met regels en grenzen. Het kinderdagverblijf

kan daardoor aan ouders een verbreding van de opvoedingssituatie bieden. Dit is voor kinderen erg belangrijk.

Door het kinderdagverblijf krijgt een kind met meer mensen te maken dan alleen de ouders. De ouders mogen van de pedagogisch medewerkers betrokkenheid bij de opvoeding verwachten. Ouders moeten erop kunnen vertrouwen dat hun kinderen tijdens hun afwezigheid goed verzorgd en begeleid worden. Tevens mogen zij verwachten dat zij voldoende geïnformeerd worden en dat zij met vragen, opmerkingen, wensen en klachten terecht kunnen.

Meerdere wetenschappelijke studies (o.a. Marianne Riksen-Walraven) hebben uitgewezen dat het voor zeer jonge kinderen belangrijk is om zich veilig te voelen. Alleen een kind dat zich veilig voelt kan zich optimaal ontwikkelen. Uit deze onderzoeken blijkt dat kinderen zich veilig voelen als ze een goede, persoonlijke band hebben opgebouwd met de vaste pedagogisch medewerkers die ze begeleiden op de opvang. Daarnaast is het belangrijk dat ze een goede vriendschappelijke band kunnen opbouwen met andere kinderen op het dagverblijf. Hun gezamenlijke spel komt dan meer tot verdieping en zodanig leert een kind meer van dit spel, dan wanneer die band er niet zou zijn. De bekende pedagogisch medewerkers kunnen inspelen op de persoonlijke behoeften van ieder kind en het kind voelt zich vrij om te ontdekken. Ideaal zou dus zijn dat pedagogisch medewerkers, en kinderen van een groep meerdere dagen in de week in dezelfde groepssamenstelling zouden doorbrengen. Maar uiteraard hebben we ook te maken met de Nederlandse cultuur, waarbij kinderen vaak maar twee of drie dagen per week gebruik maken van formele opvang. Al deze factoren in overweging genomen kiest HappyKids ervoor om kinderen bij voorkeur te plaatsen als ze minimaal twee dagdelen opvang nodig hebben. Zo trachten wij voor ieder kind het optimale aan te kunnen bieden om de ontwikkeling te stimuleren.

Om een goede basis te leggen voor het pedagogisch beleid heeft HappyKids de volgende uitgangspunten geformuleerd:

- Elk kind is een uniek individu en dient als zodanig te worden geaccepteerd en gewaardeerd;
- Ieder kind heeft recht op respect. Dat wil zeggen dat het serieus wordt genomen en dat het kind kan rekenen op begrip en verdraagzaamheid;
- Ieder kind heeft recht op een volwassene die in de behoeften van het kind voorziet.

Tevens kan het kind het gedrag van volwassenen overnemen. De pedagogisch medewerker heeft met zijn/haar gedrag een voorbeeldfunctie.

- Om zich te kunnen ontwikkelen is het noodzakelijk dat een kind zich veilig en vertrouwd voelt. Daardoor krijgt het kind zelfvertrouwen wat weer leidt tot het verlangen en zoeken naar nieuwe uitdagingen, naar een grotere zelfstandigheid.
- Zelfvertrouwen en zelfstandigheid groeien door te oefenen in zelf doen. Door (misschien) te falen en

terug te kunnen vallen op iemand die je begrijpt en de kans te krijgen het weer opnieuw te proberen.

- In het kinderdagverblijf staat het kind centraal. Een kind moet zich prettig voelen en de opvang moet verantwoord zijn. Het individuele kind mag niet lijden onder de groep, zoals ook de groep niet mag lijden onder een individueel kind. Het groepsgericht werken biedt mogelijkheden voor het ontwikkelen van sociale vaardigheden.

Vanuit deze algemene uitgangspunten ontwikkelde HappyKids haar pedagogische doelstelling:

"Het bevorderen van de ontwikkeling van kinderen door hen onder deskundige leiding in groepsverband samen te brengen in speciaal voor hen ingerichte ruimtes, in goed overleg met ouders/verzorgers".

Om de ontwikkeling van kinderen vanuit deze doelstelling te bevorderen, worden eisen gesteld aan:

- de pedagogisch medewerker/ de interactie tussen de pedagogisch medewerker en het kind
Naast kennis van de ontwikkeling van kinderen is het pedagogisch handelen van de pedagogisch medewerker van essentieel belang. De wijze waarop zij met elkaar omgaan, bepaalt voor een belangrijk deel of het dagverblijf ook inderdaad de ontwikkeling van kinderen kan bevorderen.
- het groepsverband
Bij de groepsindeling is afgewogen op welke wijze voor de kinderen een zo veilig mogelijke omgeving kan worden gecreëerd waar tevens voldoende mogelijkheden zijn voor ontdekkingen en nieuwe uitdagingen.
- de binnen- en buitenruimte
De ruimte in en om het dagverblijf en de inrichting van de groep zijn van invloed op de ontwikkeling van kinderen. Veiligheid, hygiëne, individueel en groepsbelang spelen hierbij een rol. De inrichting zal mogelijkheden en uitdagingen bieden.
- de materialen
Kwalitatief goede materialen met betrekking tot de verschillende ontwikkelingsgebieden zorgen voor een gestructureerd aanbod ter ondersteuning.
- de activiteiten
Gestructureerde en weldoordachte activiteiten die aansluiten bij het ontwikkelingsniveau en de interesses van de kinderen spelen een grote rol in het stimuleren van die ontwikkeling.
- de omgang met ouders/verzorgers
Het belang van goed contact en overleg met ouders/verzorgers is vanzelfsprekend. Zodoende leert men het kind goed kennen, zijn gedrag te begrijpen en er goed op te reageren.

2. DE ONTWIKKELING VAN HET KIND TOT 4 JAAR

Per ontwikkelingsfase zijn er kenmerken te noemen van de wijze waarop een jong kind leert. Pedagogisch medewerkers spelen daarop in. Hieronder beschrijven we beknopt per fase de kenmerken.

0 tot 18 maanden

De baby is competent en krachtig, maar ook sterk afhankelijk van volwassenen. Een intieme, zorgzame en betrouwbare relatie met de groepsleiding is belangrijk. Een jonge baby heeft behoefte aan vertrouwde mensen (niet te veel wisseling) en een vertrouwde voorspelbare omgeving en ritme. Ze bouwen zelfvertrouwen en een eerste besef op van “zelf” als ze fysieke en emotionele veiligheid ervaren.

Baby's:

- groeien en ontwikkelen in deze leeftijdsfase het snelst;
- zijn kwetsbaar, maar taai en volhardend;
- zijn afhankelijk van volwassenen voor het vervullen van hun behoeften;
- **zijn zeer gemotiveerd om te leren en “zelf te doen”;**
- willen directe behoeftebevrediging en meteen aandacht;

- kunnen goed met non-verbale signalen aangeven wat ze nodig hebben;
- hebben zekerheid, voorspelbaarheid en regelmaat nodig;
- zijn gevoelig voor snelle schommelingen in gezondheid en welbevinden;
- hebben stabiele relaties nodig met een beperkt aantal sensitieve volwassenen

18-30 maanden

Het gedrag en de ontwikkeling van een dreumes varieert sterk; sprongen vooruit wisselen af met enige terugval. Dreumesen worstelen met het ontwikkelen van het "ik" en onafhankelijker worden van de volwassene terwijl ze tegelijk nog erg sterk emotioneel verbonden zijn en steun nodig hebben. De wens tot zelf doen, ontdekken en hun groeiende behoefte aan controle in dagelijkse bezigheden zijn vaak in conflict met hun afhankelijkheid van verzorgers om dingen te laten gebeuren. Dreumesen maken zich snel fysieke, sociale en taalvaardigheden eigen, maar dit heeft nog veel oefening nodig. Dreumesen vinden rituelen en routine aan de ene kant prachtig, maar verzetten zich er ook soms tegen. Dit veroorzaakt vaak situaties met tegenstrijdige gevoelens en acties, die veel vragen van de vindingrijkheid en het geduld van de volwassene.

Dreumesen:

- Zijn energiek en op weg;
- Zijn bezig controle over hun wereld te krijgen, door het zoeken van grenzen en effect op hun gedrag;
- willen vaak dingen die ver vooruit lopen op hun taal of fysieke mogelijkheden;
- zijn actief en nieuwsgierig;
- zijn vastbesloten om van alles te leren en gebeurtenissen en dingen te begrijpen;
- hebben intense en vaak onvoorspelbare gevoelens;
- worden gedreven door kansen en mogelijkheden en door aanmoediging;
- zijn impulsief en hebben nog weinig zelf controle;
- zijn gericht op het hier en nu;
- zoeken contact met anderen en leren door imitatie;
- leren met hun hele lijfje en leren door te doen en veel minder door wat er verteld wordt;

30-48 maanden

De peuter heeft een groeiend taalvermogen en leer verschillende standpunten zien. Hij of zij krijgt inzicht in afbeeldingen, symbolen, getallen en woorden. Het activiteitenaanbod in de opvang moet zorgen voor leerrijke ervaringen, zodat kinderen begrip voor hun eigen belevingswereld en de wereld om hen heen kunnen opbouwen. Peuters zijn nog steeds wisselend in hun ontwikkelingstempo; ze gaan dan weer ineens met sprongen vooruit en staan dan weer een poosje stil of vallen even terug. . maar ze leren steeds beter om te gaan met veranderingen en onverwachtse gebeurtenissen. Ze kunnen zelf steeds beter activiteiten plannen en overzien en krijgen meer inzicht in hun eigen rol.

Peuters:

- Herkennen patronen en regels in de wereld. Dit moedigt hen aan om vragen te stellen en te reageren op onzin en humor;
- Krijgen een groeiende mogelijkheid om het gezin, thuis en opvang te zien te zien in het perspectief van de groter wordende wereld;

- Krijgen nieuwe mogelijkheden zoals omgaan met symbolen, voorstellingen, creativiteit, muziek, woordspelletjes en getallen
- Ontwikkelen taal- en rekenkundige vaardigheden, ook inzichten in begrippen, oorzaak/gevolg, verbale expressie en ontdekkingen in de fysieke en sociale wereld;
- Ontwikkelen een beter geheugen en kunnen daarom verhalen vertellen complexere situaties oplossen, langer met iets bezig zijn en meer **“gericht nieuwsgierig”**
- Ontwikkelen sociale vaardigheden om vriendschappen aan te gaan en vast te houden en er wordt een begin gemaakt om het uitgangspunt van een ander te zien;
- Ontwikkelen fysieke vaardigheden verder;
- Leren steeds beter plannen maken, controleren, vragen stellen en na te denken over activiteiten en taakjes;
- Gebruiken hun fantasie en voorstellingsvermogen om de eigen identiteit en die van de ander te verkennen.

Rekening houdend met de ontwikkelingsfase waarin kinderen zich bevinden, wordt op een sensitieve en responsieve manier met kinderen omgegaan. Er wordt respect getoond voor de autonomie van kinderen, er worden grenzen gesteld en er wordt structuur geboden voor het gedrag van kinderen, zodat zij zich emotioneel veilig en geborgen kunnen voelen. Met andere woorden: kinderen weten waar ze aan toe zijn op de opvang, en weten dat ze altijd bij de pedagogisch medewerkers terecht kunnen voor ondersteuning.

Rol van de pedagogisch medewerker in de ontwikkelingsfase tot 4 jaar.

In haar omgang met de kinderen en tijdens spelsituaties heeft de pedagogisch medewerker invloed op de verschillende ontwikkelingsgebieden. Ze zorgt voor een zodanige positieve sfeer dat het kind zich op zijn gemak voelt en zijn eigen vermogens weet te gebruiken en te vergroten zodanig dat het zich ontwikkelt tot een zelfstandig mens. De leidster zorgt voor variatie en prikkels en weet deze te doseren. Ze zal ingaan op uitingen van lust- en onlustgevoelens, zowel verbaal als non-verbaal en kan het kind door middel van lichamelijke contact een gevoel van vrijheid en vertrouwen ontwikkelen.

In de praktijk betekent dit bijvoorbeeld dat de pedagogisch medewerker **op de babygroep de baby's regelmatig** in de box of op het speelkleed legt, zowel op buik als rug om de spieren in hoofd en rug te ontwikkelen en om veilig te kunnen omrollen. Ook moedigt de pedagogisch medewerker de baby aan om naar een gewild speeltje toe te kruipen. Verder stimuleert ze de baby bijvoorbeeld door het aanbieden van een loopkar om te gaan staan en stapjes te zetten. Door het aanbieden van voorwerpen met variatie in vorm, grootte en zwaarte oefent de baby het pakken en vasthouden. De pedagogisch medewerker speelt kiekeboespelletjes en/of verstopt voorwerpen. Dit zijn spelletjes die bij de baby een beginnend besef van oorzaak en gevolg stimuleren. De pedagogisch medewerker **bevordert ook het onderlinge contact door de baby's in elkaars gezelschap te brengen**, bijvoorbeeld samen in de box of op het speelkleed.

Tijdens spel en verzorgende werkzaamheden stimuleert de pedagogisch medewerker de taalontwikkeling. Ze zal reageren op de baby, geluidjes nabootsen, voor de baby zingen en tegen de baby praten. Het spreekt voor zich dat **lichamelijk contact tijdens de omgang met de baby's essentieel is**. De pedagogisch medewerker

knuffelt en wiegt de baby, factoren die uitermate belangrijk zijn voor het welzijn en de ontwikkeling van de baby.

Voor grote kinderen blijft het knuffelen ook belangrijk. Daarnaast heeft de pedagogisch medewerker aandacht voor de motorische ontwikkeling. Ze stoeit en gymt met hen, activiteiten die lichamelijk contact en de grove motoriek bevorderen. De fijne motoriek bij de dreumes ontwikkelt zich verder. De pedagogisch medewerker kan activiteiten gaan aanbieden als verven, plakken en tekenen. Cognitief gezien leert de dreumes langzaam kleuren, vormen, maten en begrippen. De pedagogisch medewerker stimuleert door het benoemen van eigenschappen van voorwerpen. Tevens geeft ze de dreumes kleine opdrachten en verwoordt ze het handelen van zowel zichzelf als dat van de dreumes.

Het zelfbewustzijn van de dreumes groeit en dat heeft invloed op zijn sociale ontwikkeling. De pedagogisch medewerker speelt in op de groeiende drang naar zijn zelfstandigheid en geeft hierbij grenzen aan. Naast het individuele spel, iets dat de dreumes kenmerkt, stimuleert ze het samenspel en het plezier in het samenzijn. Het taalgebruik van de dreumes en vooral van de peuter wordt steeds ingewikkelder. Omdat kinderen veel leren door imitatie wordt door de pedagogisch medewerker in correcte en begrijpelijke taal gesproken. Mede door het aanwezige spelmateriaal nodigt de leidster de kinderen uit om te praten. Ze houdt gesprekjes, leest voor en zingt met de kinderen. Verkeerd uitgesproken woorden, worden door de leidster op een speelse manier correct herhaald.

De pedagogisch medewerker blijft de peuter stimuleren met betrekking tot zijn motorische ontwikkeling. Kinderen worden spelenderwijs uitgedaagd in de ontwikkeling van hun motorische vaardigheden, cognitieve vaardigheden, taalvaardigheden en creatieve vaardigheden met als doel kinderen in staat te stellen steeds zelfstandiger te functioneren in een veranderende omgeving.

Op het gebied van motorische vaardigheden kan de pedagogisch medewerker niveaugerichte activiteiten aanbieden omdat de peuter meer controle heeft over zijn bewegingen. Denk aan activiteiten als knippen, verven met de kwast, springen, traplopen en schommelen. Ook de cognitieve en sociale ontwikkeling zet zich voort. De pedagogisch medewerker **geeft antwoord op zijn vele 'hoe en waarom' -vragen**. Daardoor krijgt de **peuter nog meer greep op zijn omgeving**. Mede door zijn ontwikkeld 'jij'-besef kan de pedagogisch medewerker meer van de peuter gaan verwachten. Ze stimuleert vriendschappen en bevordert samenspel. Zo leert ze peuters rekening te houden met elkaar en ze bevordert het samen conflicten oplossen.

3. VISIE OP ONTWIKKELING EN OPVOEDING

Onze belangrijkste taken ontleen we aan de pedagogische doelen van Marianne Rixsen die zijn verankerd in de wet kinderopvang. We hebben voor deze doelen gekozen omdat we, naast het bieden van opvang en een speelplek, onze opvoedende taak de belangrijkste vinden. De aan ons toevertrouwde kinderen bieden we het volgende:

3.1 Fysieke en emotionele veiligheid

Een kind dat zich veilig voelt, voelt zich goed en heeft energie om te leren en ontwikkelen.

Een kind moet zich fysiek en emotioneel veilig voelen. Daarom wordt het creëren van een gevoel van veiligheid ook wel de basis genoemd van het pedagogisch handelen. Het recht op fysieke en emotionele veiligheid is beschreven in het internationale verdrag inzake de rechten van het kind en vastgelegd in de wet kinderopvang en het convenant kwaliteit kinderopvang.

Fysieke veiligheid: Er wordt gezorgd voor een fysiek veilige en gezonde omgeving. Een veilig pedagogisch klimaat stelt eisen aan de materiele omgeving. Deze moet hygiënisch zijn en kinderen moeten zich vrij kunnen

bewegen zonder gevaar voor lichamelijk letsel. Een gezonde omgeving betekent dat er tegemoet wordt gekomen aan de basisbehoeften en de ontwikkelingsbehoefte van kinderen.

Emotionele veiligheid: Ieder kind heeft behoefte aan emotionele veiligheid. Die ontstaat vooral door het aangaan en onderhouden van vertrouwde relaties. Op de opvang gaat het om relaties met de pedagogisch medewerkers en met de andere kinderen. Een relatie is te omschrijven als **“het resultaat van herhaaldelijk contact”**. **Door langer met elkaar om te gaan, ontstaan verwachtingen over de relatie. Je weet wat je aan elkaar hebt!** Onderzoek vanuit de hechtingstheorie toont aan dat jonge kinderen zich aan hun pedagogisch medewerkers gaan hechten, ze gebruiken hen als veilige basis om de omgeving te verkennen en zoeken bij hen bescherming en troost.

De pedagogisch medewerkers zijn sensitief en responsief: ze nemen signalen van een kind waar en reageren daarop. Ze laten merken dat ze een kind gezien hebben, waarderen, rekening houden met het kind, en het kind helpen waar nodig. Ze zijn geïnteresseerd, warm en hartelijk. Ze communiceren in een dialoog met het kind en geven de tijd om te reageren. Ze geven alle kinderen positieve aandacht. Ze hebben aandacht voor de autonomie van het kind; volgen de initiatieven van het kind, en geven het kind ruimte om zelf iets op te kunnen bedenken, uitvoeren en op te kunnen lossen. Ze moedigen het kind aan en verwoorden wat het kind nog niet zelf kan verwoorden, zodat het kind leert om woorden te geven aan zijn gedachten en ervaringen. Ze zijn duidelijk beschikbaar voor het kind, en maken gedurende de dag op verschillende manieren contact. Ze zorgen voor een duidelijke structuur in de organisatie van de groep en het dagritme, en voor duidelijke regels die ze consequent hanteren. Al deze bewuste handelingen door de pedagogisch medewerker zorgen ervoor dat een kind precies weet binnen welke kaders hij zich vrij kan bewegen en ontdekken. En dat de pedagogisch medewerker zal helpen of ingrijpen wanneer dat nodig is, en dat dat dan met respect gaat voor de eigen persoonlijkheid en voorkeuren van het kind. En dat geeft een veilig gevoel!

De kinderen onderling gaan ook vertrouwde relaties met elkaar aan. De belangrijkste reden waarom kinderen graag naar de opvang gaan, zijn de andere kinderen. Samen spelen is leuk! Als kinderen elkaar niet kennen, gaat veel aandacht en tijd zitten in het begrijpen van wat er allemaal om hen heen gebeurt. Als een kind met een vriendje speelt, spelen ze op een hoger niveau dan met een onbekend kind. De pedagogisch medewerkers helpen de kinderen om zich veilig bij elkaar te voelen en om positieve relaties op te bouwen. Door veel met elkaar om te gaan, herkennen kinderen de aanzet tot een nieuw spelletje door een ander kind, of het grapje van de pedagogisch medewerker waar ze samen om kunnen lachen, omdat ze al weten wat er komen gaat. De pedagogisch medewerker stimuleert dit door veel te herhalen, gewoontes en rituelen in te bouwen en kinderen in een gesprek op elkaar te laten reageren, om zo de communicatie tussen kinderen onderling te stimuleren. De pedagogisch medewerker zorgt voor een goede sfeer in de groep.

Verder kan de inrichting van de omgeving bijdragen aan een gevoel van geborgenheid. Door de omgeving zo in te richten dat voor de kinderen duidelijk is wat ze er kunnen doen en zodat ze zo zelfstandig mogelijk kunnen zijn, geeft een veilig gevoel; alles is duidelijk en op het kind gericht.

3.2. Gelegenheid tot het ontwikkelen van persoonlijke competenties

Ontwikkelen en leren lijkt bij jonge kinderen vanzelf te gaan. Maar ouders en pedagogisch medewerkers hebben van meet af aan een grote invloed op die ontwikkeling.

Onder competentie verstaan we een samenhangend geheel van de motivatie en houding, kennis en inzicht, en vaardigheden van een persoon.

We onderscheiden doelen voor persoonlijke competenties in vijf gebieden: emotionele, cognitieve, communicatieve, motorisch-zintuiglijke en creatief-beeldende competenties. De doelen zijn heel globaal beschreven. Bij een goed aanbod van leerervaringen en emotionele veiligheid leren de meeste kinderen wat ze nodig hebben, in hun eigen tempo en op hun eigen wijze.

Emotionele competenties: het gevoel er te mogen zijn en op anderen te kunnen vertrouwen, steun zoeken en zich laten troosten, bewustwording van zichzelf, vertrouwen op eigen kracht en vermogen, bewustwording van persoonlijke kenmerken, positieve levenshouding

Motorisch-zintuiglijke competenties: grof motorische vaardigheden, fijn motorische vaardigheden, evenwicht bewaren, bewegen op muziek, plezier in bewegen, gevaar herkennen, plezier in zintuiglijke ervaringen, bouwen en uitvinden,

Cognitieve competenties: begrijpen en benoemen van emoties en bedoelingen bij verzorgen en samen spelen, gebruiken van alle zintuigen bij het verkennen van de wereld, kennen van woorden voor vertrouwde dieren, planten, dingen en seizoenen en het weer, zoeken naar verbanden tussen gebeurtenissen (oorzaak-gevolg), logisch denken, ordenen, meten en tellen, geconcentreerd (alleen) spelen, vasthouden aan een plan

Communicatieve competenties: praten met woorden in eenvoudige zinnen, non-verbale communicatie begrijpen en gebruiken, beurt nemen en geven, gemotiveerd zijn om anderen te begrijpen en om zichzelf begrijpelijk te maken, luisteren naar een verhaal, vertellen wat hij voelt, wil of heeft meegemaakt, kijken naar **en begrijpen van plaatjes en foto's, begrijpen van de betekenis van geschreven taal**

Creatief-beeldende competenties: **jezelf uiten door creativiteit en "iets maken" of uitbeelden.** ; dans en beweging, zingen, muziek, tekenen, verven, bouwen en constructies maken.

Kinderen ontwikkelen deze vaardigheden door ontdekkingen te doen en door te spelen. Het kind ontdekt nieuwe handelingsmogelijkheden die vervolgens tijdens het spelen worden geoefend, uitgebouwd, gevarieerd en geperfectioneerd. Wij kunnen dat ontdekken en spelen bevorderen door de ruimte uitnodigend in te richten en te zorgen voor een ruim aanbod aan materialen en activiteiten. Verder kan de pedagogisch medewerker een bijdrage leveren door het spelen uit te lokken en vervolgens goed te begeleiden. Het is essentieel dat kinderen zelf het verloop van het spel kunnen bepalen, maar de pedagogisch medewerker kan in het aanbod van materialen en activiteiten wel proberen aan te sluiten bij het ontwikkelingsniveau en de interesse van de kinderen.

De aanwezigheid van bekende leeftijdsgenootjes is een voorwaarde. Naarmate kinderen elkaar beter kennen, spelen zij meer samen en is hun spel van een hoger niveau.

3.3. Gelegenheid tot het ontwikkelen van sociale competenties

Met sociale competenties bedoelen we sociale kennis en vaardigheden, als het zich in een ander kunnen verplaatsen, hulp geven en ontvangen, rekening houden met de gevoelens van een ander en de ander aanvoelen, imiteren, samen spelen, initiatief nemen en volgen, bijdragen aan het geheel en helpen, kunnen communiceren, samenwerken, conflicten hanteren en oplossen, het ontwikkelen van sociale verantwoordelijkheid. Ook de morele competenties vallen hieronder: emoties op een acceptabele manier uiten, beseffen dat het eigen handelen iets te weeg brengt in de wereld, verantwoordelijkheid en schuldbesef tonen, gehoorzamen en goede manieren tonen, voor zichzelf op komen, morele gevoelens als trots, schaamte schuld uiten, respect hebben voor diversiteit. Kinderen ontwikkelen deze vaardigheden in het contact met leeftijdsgenoten, in het deel uitmaken van een groep en in het deelnemen aan groepsgebeurtenissen. Kinderen zijn sociale wezens. Van nature zijn ze geneigd hun aandacht en gedrag te richten op mensen in hun omgeving. Door veel met de kinderen te praten en de kinderen ook met elkaar te leren praten, bevorderen we het vermogen en de bereidheid tot communicatie. Zonder communicatie is er geen basis voor de sociale ontwikkeling. Maar ook de cognitieve ontwikkeling en kennisverwerving zijn afhankelijk van communicatie.

De sturende of bemiddelende rol van de pedagogisch medewerker is dan ook erg belangrijk. Zij maken het voor de kinderen mogelijk al op jonge leeftijd positieve ervaringen op te doen met communicatie en scheppen zo de voorwaarden voor het ontwikkelen van sociale competenties.

3.4. Socialisatie van waarden en normen, cultuur

Het overbrengen van waarden en normen is een belangrijk aspect van opvoeden. Waarden geven uitdrukking aan de betekenis die mensen hechten aan bepaald gedrag of aan bepaalde dingen of gebeurtenissen. Het zijn opvattingen die aangeven hoe belangrijk mensen iets vinden. Waarden zijn onmiskenbaar cultuurgebonden; ze veranderen in de loop van de tijd en variëren per samenleving. Normen vertalen de waarden in regels en voorschriften over hoe volwassenen en kinderen zich behoren te gedragen. De waarde is bijvoorbeeld: respect hebben voor elkaar. De norm is dat agressie niet wordt toegestaan. Over een aantal zaken is het mogelijk en gewenst om gezamenlijke afspraken te maken over wat belangrijk is om aan kinderen over te brengen. Kinderen worden bij HappyKids gestimuleerd om op een open manier kennis te maken met de algemeen aanvaarde waarden en normen in de samenleving met het oog op een respectvolle omgang met anderen en een actieve participatie in de maatschappij.

Kinderen komen in de kinderopvang in aanraking met meer of andere aspecten van de eigen cultuur, of met andere culturen, dan thuis. In een groep doen zich relatief veel leermomenten voor, bijvoorbeeld bij conflicten tussen kinderen, bij verdriet of pijn, maar ook bij rituelen en feesten.

Het handelen van de pedagogisch medewerkers speelt een belangrijke rol bij de morele ontwikkeling van kinderen. Door hun reacties ervaren de kinderen de grenzen van goed of slecht, van mogen en moeten. Ook imiteren ze het gedrag van de volwassenen. Het handelen van de pedagogisch medewerkers heeft dus invloed op de ontwikkeling van inlevingsvermogen en wederzijds respect.

Hoe werken wij aan pedagogische doelen?

Wat kunnen we doen en wat kunnen we gebruiken om bovengenoemde pedagogische doelen te realiseren?

Als kinderopvangorganisatie hebben we de beschikking over een reeks middelen om het pedagogisch handelen conform de vastgestelde opvoedingsdoelen, vorm te geven.

Die pedagogische middelen zijn:

- de pedagogisch medewerker-kind interactie;
- de inrichting van de binnen- en buitenruimte;
- de interactie in een groep;
- het activiteiten aanbod;
- en het geboden spelmateriaal.

Al deze middelen kunnen we op een bewuste manier “inzetten”, om de vier pedagogische doelen in opvoeding en ontwikkeling te ondersteunen. Natuurlijk wordt er naast het werken aan de opvoedingsdoelen, veel zorg besteed aan de fysieke veiligheid, gezondheid en hygiëne.

4. PEDAGOGISCH HANDELEN BINNEN HAPPYKIDS KINDERDAGVERBLIJVEN (CONCRETISERING VAN DE PEDAGOGISCHE DOELEN)

Op het kinderdagverblijf gaan liefdevolle zorg en aandacht voor de ontwikkeling en het welbevinden van het kind hand in hand. Het uitgangspunt is dat ouders met een gerust hart kunnen gaan werken of studeren. Daarnaast heeft het kinderdagverblijf een toegevoegde waarde, kinderen worden mede opgevoed en begeleid door de pedagogisch medewerkers. Kinderen in het kinderdagverblijf groeien deels op in een groep, waar ze leren spelen en delen met andere kinderen. Ook het aanbod van materialen en activiteiten is aanvullend op de thuissituatie. Verder is de professionele groepsleiding een vraagbaak en klankbord voor de ouders bij de verzorging en opvoeding van het kind. In dit hoofdstuk wordt het pedagogisch handelen voor de kinderdagverblijven beschreven. Als kapstok daarvoor dienen de vier opvoedingsdoelen.

Op de groepen wordt:

- Op een sensitieve en responsieve manier met kinderen omgegaan, er wordt respect voor de autonomie van kinderen getoond en grenzen worden gesteld aan en structuur wordt geboden voor het gedrag van kinderen, zodat kinderen zich emotioneel veilig en geborgen kunnen voelen;
- kinderen worden spelenderwijs uitgedaagd in de ontwikkeling van hun motorische vaardigheden, cognitieve vaardigheden, taalvaardigheden en creatieve vaardigheden, teneinde kinderen in staat te stellen steeds zelfstandiger te functioneren in een veranderende omgeving;
- kinderen worden begeleid in hun interacties, waarbij hen spelenderwijs sociale kennis en vaardigheden worden bijgebracht, teneinde kinderen in staat te stellen steeds zelfstandiger relaties met anderen op te bouwen en te onderhouden
- kinderen worden gestimuleerd om op een open manier kennis te maken met de algemeen aanvaarde waarden en normen in de samenleving met het oog op een respectvolle omgang met anderen en een actieve participatie in de maatschappij.

Per ontwikkelingsdoel, hebben we dit verder als volgt uitgewerkt:

4.1 Het bieden van emotionele veiligheid

Het eerste opvoedingsdoel: het kinderdagverblijf dient een veilige, vertrouwde plek voor kinderen en ouders te zijn. Vanaf de eerste kennismaking tot aan het afscheid van het kinderdagverblijf staan aandacht en respect voorop.

De rondleiding

Belangstellende ouders kunnen een afspraak maken voor een rondleiding in het kinderdagverblijf. De rondleiding wordt meestal verzorgd door de vestigingsmanager of coördinator. Ouders kunnen zo de belangrijke eerste indruk opdoen, ze krijgen globale informatie en kunnen vragen stellen.

Het intakegesprek

Als de plaatsing geregeld is maken de ouders een afspraak voor een intakegesprek met de pedagogisch medewerker die mentor van het kind is. Het doel van dit gesprek is wederzijdse kennismaking, veel informatie uitwisselen en afspraken maken over de wenperiode. De medewerker geeft zowel mondelinge als schriftelijke informatie over HappyKids en het kinderdagverblijf, de groep en het pedagogisch beleidsplan. Ook de ouders geven alle belangrijke informatie over hun kind en de omstandigheden thuis, zodat de pedagogisch medewerkers daarop in kunnen spelen.

De wenperiode (de eerste weken)

In het begin is het best even wennen, voor zowel het kind als de ouders: de nieuwe situatie, de groep de groepsleiding. Een hartelijk welkom en een open communicatie zijn van groot belang bij het opbouwen van vertrouwen. Het afscheid nemen kan voor zowel kinderen als ouders moeilijk zijn. De pedagogisch medewerkers geven hierin ondersteuning en begeleiding. We adviseren ouders altijd om op de eerste dag(en) de tijd te nemen voor het wegbrengen en indien mogelijk het kindje iets vroeger dan gebruikelijk op te komen halen. Voor ieder kind zal de wenperiode anders zijn en daarom is het opbouwen van wederzijds vertrouwen van groot belang. In verband met het opbouwen van deze vertrouwensband, is het van belang dat ouders zoveel mogelijk zelf hun kind brengen en halen.

Pedagogische basishouding

De communicatie over en weer, de dialoog met de kinderen, is ons belangrijkste opvoedingsmiddel. Als medeopvoeders willen we vooral met in plaats van tegen de kinderen praten. In de praktijk betekent dat het volgende:

- Elk kind geven we positieve en persoonlijke aandacht
- We herkennen en accepteren de gevoelens van kinderen en reageren daarop met begrip
- We spreken op een rustige, warme toon tegen de kinderen en maken daarbij oogcontact
- We kijken en luisteren goed naar kinderen, sluiten aan bij wat er gezegd wordt, voegen nieuwe ervaringen toe en geven het goede voorbeeld
- We tonen respect voor de eigenheid en de inbreng van kinderen.

Positief leiding geven

Vanuit deze pedagogische basishouding is het mogelijk om positief leiding te geven aan de kinderen. Daarbij:

- Versterken we het positieve gedrag van kinderen door het zeggen van leuke dingen, prijzen en belonen
- Geven we instructies en uitleg, en leggen we de nadruk op wat wel mag
- Ondersteunen we kinderen, die negatief gedrag dreigen te vertonen; we zijn het negatieve gedrag vóór
- Reageren we niet (altijd) op negatief gedrag, om het af te zwakken
- Zetten we kinderen soms even apart.

Huilen en boos zijn

Wij vinden dat kinderen hun verdriet of boosheid mogen uiten. Huilen en driftbuien zijn geen verkeerd gedrag, maar uitingen van heftige emoties. Ook dan zijn de pedagogisch medewerkers er voor de kinderen en helpen ze, m.n. door actief luisteren, hiermee om te gaan. Een speen of knuffel van thuis kan veel troost bieden en **wordt het kind op zo'n moment niet onthouden.**

Grenzen en structuur

Ook grenzen aan gedrag stellen en voorspelbare regelmaat bieden, geven de kinderen een gevoel van rust en veiligheid. Kinderen weten zo waar ze aan toe zijn. Er zijn niet te veel, maar wel duidelijke regels op de groep. Ook structuur in de ruimte, vaste rituelen en veel uitleg over wat er gebeurt geven houvast.

Overgang naar een andere groep

Bij de overgang naar de volgende groep, vindt er overleg plaats tussen de pedagogisch medewerkers van de betrokken groepen. De ingevulde observatieformulieren worden besproken en dienen als leidraad voor dit gesprek. Ook wordt er een overgangsgesprek aan de ouders aangeboden. Ouders zijn niet verplicht om op dit aanbod in te gaan.

Afscheid van het kinderdagverblijf

Als het kind het kinderdagverblijf verlaat (meestal omdat het vier jaar wordt en dus naar school gaat), wordt er met aandacht afscheid genomen. Het afscheidsritueel markeert een verandering in het leven van een kind. Ook voor de andere kinderen wordt zo duidelijk dat hun vriendje of vriendinnetje niet meer op het dagverblijf komt.

Emotionele veiligheid: Interactie pedagogisch medewerker - kind:

Een groepsleidster zal in haar omgang met een kind een hoge mate van veiligheid bieden, zodat HappyKids is als een tweede thuis. In haar relatie met het kind realiseert zij dit door zich te verdiepen in het kind zelf, de leefwereld en de ontwikkelingsfase en hierop adequaat te reageren. Hieronder wordt ook verstaan het kind begrijpen, serieus nemen en ondersteunen.

- De pedagogisch medewerker neemt de tijd voor praten, luisteren en knuffelen.
- Wanneer een kind huilt, daar zo snel mogelijk op reageren, ook al is de oorzaak niet onmiddellijk te achterhalen.
- Rustig en consequent handelen om het kind houvast te bieden.
- Tijdens het verzorgen wordt de baby steeds verteld wat er gaat gebeuren.
- Het kind mag gevoelens uiten van vreugde, verdriet, angst, agressie en pijn.
- Kinderen maken keuzes in hun contact naar pedagogisch medewerkers. Wanneer het contact met de ene pedagogisch medewerker minder goed gaat, zal een collega het contact met het kind aan gaan en vervolgens de andere collega erbij betrekken.
- Er is een **grote variatie in normaal gedrag van baby's**. Een baby kan heel rustig en tevreden zijn, maar ook erg onrustig zijn en veel huilen. Wanneer een baby erg veel huilt besteden we daar, in samenwerking met de ouders, veel aandacht aan om het zo goed mogelijk te troosten, eventueel met behulp van draagzak en hangwieg.

Emotionele veiligheid: De binnen en buiten- ruimte:

De groepsruimte is zo ingericht dat er overzicht is en men kan horen of hulp nodig is. Indien de sanitaire ruimte in het zicht is van de groepsruimte, kunnen peuters zelfstandig naar het toilet. Hierdoor wordt er tegemoet gekomen aan de eigenheid van het kind. Indien de peuter dit nog niet kan, of de sanitaire ruimte niet in het

zicht is van de groep, zijn er ook zogenaamde 'plas'rondes. Uiteraard geven kinderen tussentijds ook door wanneer zij naar het toilet willen. De buitenruimte is zo opgesteld dat de kinderen genoeg uitdaging vinden, maar ook bijvoorbeeld rustig in de zandbak kunnen spelen.

Emotionele veiligheid: De groep:

- Continuïteit in de personele bezetting wordt zoveel mogelijk nagestreefd door vaste pedagogisch medewerkers op de groep te hebben.
- Meerdere wetenschappelijke studies (o.a. Marianne Riksen-Walraven) hebben uitgewezen dat het voor jonge kinderen belangrijk is om zich veilig te voelen. Alleen een kind dat zich veilig voelt kan zich optimaal ontwikkelen. Uit deze onderzoeken blijkt dat kinderen zich veilig voelen als ze een goede, persoonlijke band hebben opgebouwd met de vaste pedagogisch medewerkers die ze begeleiden op de opvang. Daarnaast is het belangrijk dat ze een goede vriendschappelijke band kunnen opbouwen met andere kinderen op het dagverblijf. Hun gezamenlijke spel komt dan meer tot verdieping en zodanig leert een kind meer van dit spel, dan wanneer die band er niet zou zijn. De bekende beroepskrachten kunnen inspelen op de persoonlijke behoeften van ieder kind en het kind voelt zich vrij om te ontdekken. Ideaal zou dus zijn dat pedagogisch medewerkers, en kinderen van een groep meerdere dagen in de week in dezelfde groepssamenstelling zouden doorbrengen. Maar uiteraard hebben we ook te maken met de Nederlandse cultuur, waarbij kinderen vaak maar twee of drie dagen per week gebruik maken van formele opvang. Al deze factoren in overweging genomen geeft HappyKids de voorkeur om kinderen minimaal twee dagen te plaatsen. Zo trachten wij voor ieder kind het optimale aan te kunnen bieden om de ontwikkeling te stimuleren.

Emotionele veiligheid: Activiteiten:

De pedagogisch medewerkers doen elke dag iets met de kinderen. Het is niet de bedoeling dat de kinderen de hele dag zelf spelen. De kinderen wordt de mogelijkheid geboden om deel te nemen aan plakken, knippen en andere groepsactiviteiten maar het hoeft niet.

- Bij het geven van de fles, wordt de tijd genomen en ligt de baby lekker dicht tegen de leidster aan.
- Bij het verschonen geven we aandacht aan de baby door te knuffelen, te zingen of kiekeboe te spelen.
- Het afscheid nemen bij het brengen en halen kan emotionele reacties bij een kind geven: huilen, boos of juist heel stil worden. Hierbij wordt het kind ondersteund door het te troosten, bij het kind te zijn, of juist even met rust te laten.
- Door het kind goed te observeren en naar het kind te luisteren weet de leidster welke activiteit ze aan moet bieden.
- De leidster zal het dagritme van de baby zoveel mogelijk overeen laten komen met het thuisritme. Met bekende rituelen, een eigen knuffel of muziek kan de baby zich prettig en veilig voelen.

Emotionele veiligheid: Spelmateriaal:

Het speelgoed indelen naar ontwikkeling zodat zichtbaar wordt wat er is en kinderen eenvoudiger keuzes kunnen maken.

4.2 Het ontwikkelen van persoonlijke competenties

Het tweede opvoedingsdoel: aandacht voor de persoonlijke vaardigheden als veerkracht, zelfstandigheid, onafhankelijkheid, zelfvertrouwen, flexibiliteit en creativiteit.

Actief leren

0 tot 4 jarigen leren op een zeer actieve manier. Met hun hele lichaam en al hun zintuigen leren ze bewegen, denken, begrijpen en praten. Ze doen dat vooral door te spelen. Spelen is een basisbehoefte en onmisbaar voor de ontwikkeling. Als kinderopvang scheppen we de voorwaarden voor het spelen, we begeleiden de kinderen en genieten met ze mee.

Persoonlijke zorg

Kwaliteit van zorg aan kinderen meet je niet alleen af aan hoeveel een kind gegeten heeft en wanneer het de laatste schone luier heeft gehad. Wij vinden het vooral heel belangrijk hoe het kind te eten krijgt en hoe de pedagogisch medewerker tijdens het verschonen omgaat met het kind. De verzorgingsmomenten zijn heel geschikt om rustig en warm contact met een kind te maken en persoonlijke aandacht te geven. Het kind kan zich dan emotioneel weer opladen. Ook buiten de verzorgingsmomenten om worden de kinderen op schoot genomen, krijgen ze een knuffel en persoonlijke aandacht.

De indeling en inrichting van de ruimte

Kinderen hebben letterlijk en figuurlijk ruimte nodig. De inrichting van de groep is gezellig, maar niet te vol en te druk. De inrichting van de groepsruimten draagt eraan bij dat de kinderen kunnen leren en spelen met hun **hele lijfje en al hun zintuigen. Voor baby's betekent dat bijvoorbeeld dat ze voldoende tijd liggend in de box of op de grond kunnen doorbrengen om vrije bewegingsontwikkeling mogelijk te maken.**

Voor de peuters wordt gewerkt met een indeling in duidelijk herkenbare hoeken, zoals een poppenhoek, een autohoek, een lees-knuffelhoek en/of een bouwhoek. Dit geeft structuur aan de ruimte en geeft duidelijke keuzemogelijkheden voor het kind.

De inrichting van de ruimten bevordert de zelfstandigheid van de kinderen. Ze kunnen zo veel mogelijk zelf iets pakken of opruimen. Er is een goede balans tussen veiligheid en uitdaging.

Spel- en ontwikkelingsmateriaal

Afgestemd op de verschillende ontwikkelingsgebieden (lichamelijk, sociaal-emotioneel, verstandelijk, muzikaal, taal, creativiteit, enz) is er een basispakket speelgoed, dat regelmatig wordt aangevuld en/of vervangen. Het speelgoed voldoet aan de volgende eisen:

- Het is kindvriendelijk en voldoet aan alle veiligheidseisen,
- Het ziet er aantrekkelijk uit en is duurzaam,
- Het stimuleert de ontwikkeling van het kind en prikkelt de fantasie,
- Het roept geen associaties op met oorlog of geweld,

- Het is schoon en compleet.

Daarnaast wordt er vaak met zand en water gespeeld, wat belangrijk is voor de zintuiglijke ontwikkeling. Voor de creatieve ontwikkeling wordt gebruik gemaakt van klei, verf, potloden, krijtjes, papier, karton, schaatjes, en dergelijke. Muziek op de groep is er ten behoeve van de kinderen, dat betekent dat er met muziekinstrumentjes gespeeld kan worden, dat er regelmatig een cd-tje gedraaid wordt, dat er dagelijks liedjes **worden gezongen en dat er regelmatig wordt gedanst. Er zijn boekjes die de kinderen zelf kunnen "lezen"**, en voorlezen vinden we heel belangrijk voor de taal- en spraakontwikkeling. Kinderen kunnen zelf hun keuzes maken, wat ze doen en hoe ze het doen.

Activiteiten

Er is een breed activiteitenaanbod, waarbij rekening wordt gehouden met de eigenheid en voorkeuren van elk kind. De kinderen hoeven bijvoorbeeld bij het knutselen niet allemaal precies hetzelfde te maken; het gaat om het plezier en de uitdaging van het knutselen. De kinderen worden als individuen gezien en ook als zodanig benaderd, óók bij groepsactiviteiten. De pedagogisch medewerker nodigt de kinderen ook uit om mee te doen aan spelletjes en activiteiten die ze zelf niet zo snel kiezen. Door aan te moedigen en te prijzen worden kinderen uitgedaagd om nieuwe dingen te oefenen.

Persoonlijke verzorging en zelfredzaamheid

In de periode tussen 0 en 4 jaar ontwikkelen kinderen zich van totaal afhankelijke wezentjes die volledig verzorgd worden tot relatief zelfredzame kleuters. Op het kinderdagverblijf stimuleren we de kinderen om zelfstandig te eten en te drinken, trainen we zindelijkheid, leren ze handjes wassen, aan- en uitkleden en helpen met opruimen. Van dwang is geen sprake. We sluiten aan bij de mogelijkheden van elk kind afzonderlijk en zorgen ervoor dat elk kind trots op zichzelf leert te zijn.

Communicatie met de ouders

Een goede communicatie met de ouders is essentieel voor de kwaliteit van de opvang. Zonder de informatie van de ouders kunnen we onvoldoende afstemmen op de individuele behoeften van het kind. Bij het brengen en halen is er tijd voor de persoonlijke, dagelijkse, mondelinge overdracht. Verder wordt er gebruik gemaakt van een digitaal ouderportaal. Hierin wordt verslag gedaan van speciale gebeurtenissen en de dagelijkse informatie over voeding, slapen, welbevinden. We streven naar een open en respectvolle benadering van beide kanten. Pedagogisch medewerkers dragen zorg voor een heldere overdracht aan hun collega's en ouders.

Persoonlijke ontwikkeling: Interactie pedagogisch medewerker - kind:

Een pedagogisch medewerker creëert voorwaarden (uitdagend en veilig) waardoor de persoonskenmerken van het kind zich in zijn eigen tempo en volgorde kan ontwikkelen en ontplooien op alle ontwikkelingsgebieden. Iedere pedagogisch medewerker heeft een aanbodfunctie en een voorbeeldfunctie binnen HappyKids, ook op dit gebied. Zij doet dit door aandacht te schenken aan dagelijkse activiteiten en bij creatieve activiteiten en dit ook voor te doen.

De voorbeeldfunctie is hierbij heel belangrijk.

- Het kind het gevoel geven iets bijzonders voor de ander te zijn.

- Kraaien en brabbelen zijn de eerste vormen van taalcontact en door op die klanken te reageren, merkt **het kind dat er op zijn 'praten' wordt gereageerd. Het kind krijgt aandacht, zijn 'praten' wordt op prijs gesteld.**

Als het kind iets aanwijst of ergens naar kijkt benoemt de pedagogisch medewerker dit. Het kind zal steeds beter gaan luisteren en pogingen doen klanken te imiteren en steeds meer te gaan begrijpen. Heel bewust praat de pedagogisch medewerkers tegen het kind om de taalontwikkeling te bevorderen en het vermogen tot communiceren. Het kind **moet zoveel mogelijk z'n gang kunnen gaan, want hierdoor leert hij wat wel en niet kan.** Door het kind teveel af te remmen zal het kind onzeker worden, omdat het niet de kans krijgt om te ontdekken wat het al kan.

Persoonlijke ontwikkeling: De groepsruimte:

Doordat de ruimtes zo open zijn, kunnen de kinderen rondkijken hoe anderen e.e.a. doen en kunnen dit nadoen. De inrichting in de groep is zodanig dat kinderen zoveel mogelijk zelf kunnen doen. Ze kunnen bij de kranen in de sanitaire ruimte, bij de speelgoedkasten en beklimmen onder begeleiding het trapje van de aankleedtafel. Zo zijn ze zo min mogelijk afhankelijk van de pedagogisch medewerker.

Persoonlijke ontwikkeling: De groep:

Er zijn babygroepen, dreumes groepen en peutergroepen. De babygroepen zijn rustiger en kleiner, de dreumesgroepen hebben meer de structuur van een groot gezin. De peutergroepen bieden meer mogelijkheden om activiteiten aan te bieden, die voorbereiden op de basisschool. Alle groepen beschikken over optimale condities voor een emotioneel veilige omgeving.

Persoonlijke ontwikkeling: Activiteiten:

- Alles wat binnen het kinderdagverblijf gebeurt, wordt gezien als activiteit en als zodanig wordt er ook mee omgegaan.
- Door vaste gewoontes en de terugkerende dagindeling weet het kind waar het aan toe is. Structuur bevordert de rust en de concentratie bij het uitvoeren van activiteiten
- Het kind wordt gestimuleerd en gesteund om steeds een stapje verder te gaan in de ontwikkeling. De baby wordt uitgedaagd om zich om te draaien, te kruipen, zich op te trekken en te klauteren door de inrichting van de ruimte met matras, lage tafel met stoeltjes, poppenhoek e.d.
- Wanneer de situatie het toestaat en rekening houdend met de leeftijd van het kind krijgt het kind opdrachtjes. Kinderen ontdekken hun eigen kunnen door samen speelgoed opruimen, dingen aan iemand (terug) geven, mee te helpen in de keuken.
- Door het kind open vragen te stellen leert het keuzes maken en na te denken over wat het wil.
- De fantasie van het kind wordt gestimuleerd door het vertellen van verhaaltjes, met de handpop te spelen en daarbij stemmetjes te maken.
- De ene keer kan wordt het spel begonnen door de pedagogisch medewerker . De andere keer gaat het spel uit van het kind waarop de pedagogisch medewerker daar in mee gaat. Kansen grijpen en kansen creëren.
- Enge en gevaarlijke dingen, die kinderen hebben gehoord of beleefd kunnen een hele diepe indruk op

hen maken. Soms blijven ze een tijd lang in die angst 'hangen'. In het spel worden bewust enge gebeurtenissen nagespeeld of uitgetoet.

- Het kind wordt gestimuleerd bij het zelfstandig leren eten.
- Ouders en pedagogisch medewerkers overleggen over het tijdstip waarop begonnen wordt met de zindelijkheidsstraining.
- Door te werken met thema's zoals pasen, herfst, sinterklaas e.d. of naar aanleiding van een gebeurtenis, een verhaaltje of een liedje drukt het kind zich uit in creatieve activiteiten
- Er wordt iedere dag (voor)gelezen en liedjes gezongen. Er is aanbod van verschillende muziekinstrumentjes; trommels, klankstaven, sambaballen en rammelaars.
- **Vanaf de baby's tot en met de peuters worden er (voorschoolse) activiteiten aangeboden uit het programma voor kinderen van 0 - 4 jaar Uk en Puk.** Spelen is ontdekken en spelen is groeien, daarom staat spelen centraal in Uk en Puk. Door actief met dit programma bezig te zijn, leren de kinderen nieuwe vaardigheden. De groepsactiviteiten die bij dit programma horen stimuleren de brede ontwikkeling onder andere de spraak- en taalvaardigheden, sociaal-emotionele vaardigheden en motorische vaardigheden en rekenprikkel.

Persoonlijke ontwikkeling: Spelmateriaal:

Spelmateriaal of ontwikkelingsmateriaal wordt gekocht in relatie tot de algemene ontwikkeling en waarvan de kinderen veel kunnen leren. Een bepaald thema of wisseling van het seizoen, kan aanleiding zijn om op dat moment speciaal materiaal aan te schaffen. Het kind krijgt al heel vroeg de ruimte te experimenteren met verschillende voorwerpen en materialen. Er is variatie in aanbod, goede verdeling naar speelgoed die verschillende ontwikkelingsgebieden stimuleert.

4.3. Het ontwikkelen van sociale competenties

Het derde opvoedingsdoel: aandacht voor sociale vaardigheden en het creëren van een "wij-gevoel". Het wij-gevoel van een groep is het gevoel bij elkaar te horen, het fijn vinden er te komen. Je hoeft niet met iedereen even goede vriendjes te zijn, maar iedereen hoort er op zijn manier bij.

Stamgroepen

Op onze grotere (minimaal 3 groepen) kinderdagverblijven werken we in stamgroepen. We kennen de volgende groepen:

- Babygroepen (0-14 maanden), max. 6 kinderen per 2 pedagogisch medewerkers, of 9 per 3 pedagogisch medewerkers , 12 per 4 pedagogisch medewerkers
- Dreumesgroepen (12-30 maanden), max.11 kinderen per 2 pedagogisch medewerkers of 16 per drie pedagogisch medewerkers
- Peutergroepen (36-48 maanden), max.16 kinderen per 2 pedagogisch medewerkers

Op kleinere locaties werken we met verticale groepen 0-4 met maximaal 12 kinderen of met verticale groepen 2-4 met maximaal 16 kinderen.

Op basis van de ontwikkeling van een kind wordt door de pedagogisch medewerkers besloten op welk moment een kind er precies aan toe is om naar de volgende groep te gaan. De hierboven aangegeven leeftijden moeten daarbij gezien worden als de marge die wordt aangehouden.

De getalsverhouding tussen gekwalificeerde groepsleiding en aantal kinderen, de zgn. beroepskracht- kind-ratio, voldoet aan de normen zoals die in de “Beleidsregel kwaliteit kinderopvang” gesteld worden. De pedagogisch medewerkers worden ondersteund door de vestigingsmanager, de in company trainer en de tutor VE, en tevens zijn er regelmatig stagiairs op het kinderdagverblijf. HappyKids werkt ook met medewerkers in opleiding via de beroeps begeleidende leerweg (BBL).

Het kinderdagverblijf als gemeenschap

De pedagogisch medewerkers **van de verschillende groepen vormen samen een team; ze zijn met z’n allen** verantwoordelijk voor het kinderdagverblijf, ze verdelen de taken en ondersteunen elkaar waar nodig. Ze leren ook de kinderen en ouders van de andere groepen kennen. Elke pedagogisch medewerker heeft haar eigen specifieke inbreng en talenten.

Pedagogisch medewerkers stemmen een gevarieerd dag- en weekprogramma met elkaar af en laten daarbij de verschillende ontwikkelingsgebieden aan bod komen. Er wordt gewerkt met een methode voor voorschoolse educatie om structuur te geven aan de activiteiten.

Voorbeelden van activiteiten die met meerdere groepen gezamenlijk worden ondernomen zijn: werken met **thema’s, het vieren van verjaardagen en andere feesten, activiteiten met de kinderen die ’s middags niet meer slapen**, bij elkaar op de groep spelen, samen buiten spelen. Op heel rustige dagen worden er groepen samengevoegd. Vanzelfsprekend zijn er ook bij gezamenlijke activiteiten altijd voldoende gekwalificeerde pedagogisch medewerkers aanwezig. Natuurlijk wordt er bij gezamenlijke activiteiten rekening gehouden met wat de kinderen willen en aankunnen. Zo kan het voor een kindje in de eenkennigheidfase moeilijker zijn om in een andere groep te spelen dan voor een bijna 4-jarige. Belangrijk is dat ouders en kinderen weten waar ze aan toe zijn. Kinderen voelen zich het best bij voorspelbare regelmaat en vaste rituelen. Hulpmiddelen in de communicatie zijn ons digitale ouderportaal en aankondigingen via de deur over nieuwe thema’s etc.

Rituelen

Rituelen zijn uitnodigend maar niet dwingend en scheppen een gevoel van saamhorigheid. Elk kinderdagverblijf en elke groep kent zijn eigen rituelen zoals:

- **De begroeting ’s ochtends en het afscheid nemen van de ouder**
- Het welkomstritueel en het doornemen van de dag
- Liedjes zingen voor het eten en drinken
- In de kring
- Samen opruimen, opruimliedje
- Verjaardagsritueel, met muts, liedjes en cadeautje toveren
- Voorlezen voor het slapen gaan

Onze rol in het sociaal ervaren en leren

Aan het sociaal ervaren en leren kunnen we als kinderopvang een belangrijke bijdrage leveren. In het kinderdagverblijf zijn rustige hoeken gecreëerd waar kleine groepjes kinderen ongestoord met elkaar kunnen spelen. Er is ook een (buiten)ruimte die uitdaagt en stimuleert tot rennen, klimmen, fietsen, avontuur en ontdekken. In spel en activiteiten leren kinderen heel veel. Ze imiteren elkaar en de volwassenen. Ze experimenteren met geven en nemen, met delen, met respect, met verantwoordelijkheid voor elkaar en voor de spullen. Pedagogisch medewerkers hebben een belangrijke rol in het begeleiden van het contact tussen de kinderen onderling:

- Ze luisteren en tonen interesse.
- Ze zijn enthousiast en doen mee.
- Ze helpen bij het oplossen van conflicten en het weerbaar maken.
- Ze stimuleren en leren om samen te spelen.
- Als iets niet mag bieden ze een alternatief.
- Ze helpen met leren samenwerken, op je beurt wachten en rekening houden met de ander.

We willen de kinderen helpen hun plekje in de groep te vinden en ze het gevoel geven er bij te horen. De meeste kinderen komen parttime en maken niet alles mee wat er in de groep gebeurt, maar de pedagogisch medewerkers kunnen er later wel over vertellen of dingen laten zien.

De ouders en het wij-gevoel

We vinden het belangrijk dat ouders zich betrokken voelen bij het kinderdagverblijf. Ouders kunnen 's ochtends even bijkletsen met andere ouders en kinderen. We zorgen dat ouders goed op de hoogte blijven van het reilen en zeilen op de groep, dagverblijf en van HappyKids door middel van berichten via het ouderportaal. Over het beleid en de uitvoering daarvan kunnen ouders meedenken en meebeslissen in de oudercommissie. Groepsactiviteiten en algemene mededelingen worden gemeld via het ouderportaal.

Ontwikkelen van sociale competenties: Interactie pedagogisch medewerker - kind

Een pedagogisch medewerker begeleidt en creëert situaties zodat ieder kind zijn eigen positie leert kennen en ontdekken binnen de groep en daardoor kan leren in contact met anderen.

- Een kind in de groep die zich onopvallend gedraagt, kan aan de aandacht ontsnappen. Bij het verschonen, of wanneer we het naar bed brengen, krijgt het wat extra aandacht, de pedagogisch medewerker zoekt bewust regelmatig oogcontact. Op deze manier houdt de pedagogisch medewerker zich op de hoogte van het welbevinden van het kind en krijgt het kind de gelegenheid de pedagogisch medewerker en via haar de andere kinderen in activiteiten te betrekken.
- Jonge kinderen horen elkaar geen pijn te doen. De pedagogisch medewerker handelt adequaat op zulk gedrag.
- Kinderen mogen geen speelgoed van elkaar afpakken, maar worden aangemoedigd om elkaar er om te vragen en samen te delen. Het kind wordt begeleid, wanneer het daar zelf (nog) niet toe in staat is, bij het oplossen van een ruzie.
- Door het voorbeeld te geven leert het kind zien dat hulpvaardigheid belangrijk is. Hoewel we kinderen

leren elkaar te helpen, zullen we teveel hulpvaardigheid bij de kinderen afremmen. De leidster geeft zelf het voorbeeld door niet te snel in te grijpen en het kind de gelegenheid te geven en het daarbij aan te moedigen, op eigen kracht tot een resultaat of oplossing te komen.

Ontwikkelen van sociale competentie: De binnen- en buitenruimte:

- In de ruimtes worden hoekjes gecreëerd, waar kinderen samen kunnen spelen. De beroepskrachten **passen dit regelmatig aan. Bij alle thema's uit Uk en Puk** worden speciale themahoeken ingericht waarin kinderen samen kunnen spelen.
- Door de centrale hal en het gezamenlijk gebruik van de buitenspeelplaats komen onderlinge contacten tussen kinderen van verschillende groepen spelenderwijs tot stand.
- Bij de aanschaf van speelgoed en spelmateriaal letten we op veiligheid en dat alle facetten van de brede ontwikkeling van het kind aan bod komen.

Ontwikkelen van sociale competenties: De groep:

Door baby's samen in de box te leggen, tegelijk eten te geven, naast elkaar te laten spelen, wordt er tegemoet gekomen aan de behoefte aan sociaal contact. **Baby's vinden het prettig om bij het groepsgebeuren te worden** betrokken. Ze worden op schoot genomen of er in een wipstoeltje bij gezet.

Ontwikkelen van sociale competenties: Activiteiten:

- Dagelijkse zaken worden nagespeeld door middel van winkeltje, poppenhoek, lego-tafel, bouwhoek, etc. Tijdens het samenspelen komen aspecten als leren delen, wachten op elkaar, ruzie maken, nee zeggen aan de orde. Conflictjes worden hier uit gehaald als leermoment. Straffen gebeurt niet, er wordt wel gecorrigeerd.
- **De kinderen mogen op 'visite' bij de andere groepen, ze kunnen dan ervaren hoe het daar toe gaat. Ze** spelen samen buiten, waarbij ze contact kunnen maken met de andere kinderen binnen het kinderdagverblijf en eventueel met broertje of zusje kunnen spelen.
- Een teruggetrokken kind zal zoveel mogelijk gestimuleerd worden door bewust spelsituaties te creëren waarbij het makkelijker is om contacten met andere kinderen aan te gaan.
- Door de eigen emoties te laten zien, te giechelen, te lachen, boos te zijn of eens lekker gek te doen is de pedagogisch medewerker een voorbeeld voor de kinderen. Het kind ziet dan dat het niet raar is en dat het mag.

Ontwikkelen van sociale competenties: Spelmateriaal:

De verschillende groepen werken samen bij de aanschaf van speelgoed, dit geeft meer mogelijkheden om duurzamer speelgoed aan te schaffen en biedt de kinderen gelegenheid tot meer ontmoetingen bij het spelen.

4.4 De overdracht van normen, waarden en cultuur

Het overbrengen van waarden en normen is het vierde opvoedingsdoel.

Verschillen tussen opvoeders

Verschillen in normen, waarden en cultuur zijn een gegeven. Het is goed je daar bewust van te zijn en samen te zoeken naar heldere normen voor de kinderen. Die hebben namelijk behoefte aan duidelijkheid en consequente grenzen. In het werkoverleg en in de bijscholing van de pedagogisch medewerkers en in de communicatie met de ouders is hier aandacht voor.

Waarden en normen van het kinderdagverblijf

Belangrijke waarden voor ons zijn:

- Respect voor elkaar tonen
- Jezelf kunnen zijn
- Saamhorigheid
- Emoties kunnen uiten
- Samen oplossingen zoeken
- Belangstelling tonen voor elkaar
- Accepteren van verschillen
- Samen spelen en samen delen.

We proberen deze waarden zichtbaar te maken in onze gewoonten, rituelen en regels.

De belangrijkste regels voor de kinderen zijn:

- Elkaar geen pijn doen
- Anderen niet storen in hun spel
- Niet afpakken, maar vragen
- Geen spullen stuk maken
- **Eenvoudige omgangsvormen (goedemorgen; sorry; mag ik....).**

Vieren van feesten

Er wordt ruimschoots aandacht besteed aan de verjaardagen van kinderen en pedagogisch medewerkers. Verder worden feesten als pasen, kerstmis, sinterklaas en jubilea gevierd.

Het contact met de omgeving

Waar mogelijk zijn er contacten met de omgeving. Te denken valt aan buurtuitstapjes met de bolderkar of met een paar kinderen een boodschap halen in het winkelcentrum.

Waarden en normen: Interactie pedagogisch medewerker- kind:

- De pedagogisch medewerkers hebben een belangrijke invloed op de ontwikkeling van deze waarden en normen. Hun reacties geven niet alleen richting en correctie aan het gedrag van kinderen, maar worden door kinderen ook gekopieerd in hun eigen gedrag naar andere kinderen of volwassenen. Respect geeft ruimte aan anderen en biedt daardoor mogelijkheden voor het maken van afspraken met elkaar.
- De pedagogisch medewerker geeft het goede voorbeeld door te letten op haar taalgebruik.
- De pedagogisch medewerker ziet er verzorgd uit en is herkenbaar aan de bedrijfskleding.
- De pedagogisch medewerker toont respect door het kind bij de naam te noemen, te luisteren en het kind uit te laten praten en respectvol over het kind te praten.
- Ieder kind heeft een individuele aanpak nodig. Hoe jonger het kind, hoe korter zijn geheugen voor wat niet mag.
- Als het kind na een aantal keren waarschuwen nog niet luistert, zijn er verschillende manieren om te reageren. Door middel van afleiden, afkeuring laten blijken door lichaamstaal, boos kijken en door de klank van de stem.
- Er wordt niet geslagen en ook niet geschreeuwd. Daarbij geeft de pedagogisch medewerker ook het goede voorbeeld. Het conflict wordt uitgesproken, eventueel wordt het speelgoed weggehaald waar om **'gevochten' wordt. In het uiterste geval, wordt het kind even apart gezet. Na een paar minuten mag het kind weer meespelen, nadat de pedagogisch medewerker er nog even met het kind over heeft gepraat**

Waarden en normen: De binnen- en buitenruimte:

- Respect voor materiaal, geen dingen kapot maken
- De ruimte en omgeving wordt schoon en netjes gehouden.
-

Waarden en normen: De groep:

- Niet negatief over elkaar praten
- Elkaar van nabij aanspreken
- Dingen aan elkaar vragen en elkaar bedanken
- Belangstelling en waardering tonen voor persoonlijke geloofsuitingen

Waarden en normen: Activiteiten:

- Bij de ontwikkeling van de sociale competenties als ook bij de aandacht voor de emotionele veiligheid komen deze waarden naar voren.
- Wanneer het eten op tafel gezet wordt, wordt er op elkaar gewacht met te gaan eten. Door rituelen wordt het begin en het einde van de maaltijd aangegeven.
- De regel is dat de kinderen ná het plassen en vóór het eten de handen wassen.

Opruimen is een gezamenlijke activiteit, dat gaat makkelijker. Er wordt netjes omgegaan met het speelgoed. De leidster legt uit waarom dat van het kind verwacht wordt.

Waarden en normen: Spelmateriaal:

- Geen oorlogsspeelgoed.
- Spelmateriaal aanbieden uit andere culturen.
- Inspelen op de interesse **van kinderen voor 'rages' van de speelgoedmarkt.**
- Keuze voor kwaliteit en merk; beter iets duurder dan speelgoed dat snel stuk gaat.
- Speelgoed is goed schoon te houden en wasmachinebestendig.

4.5 Mentor

Elk kind heeft een eigen mentor. Dit is een van de vaste pedagogisch medewerkers van de groep van uw kind. Zij volgt uw kind heel specifiek, is aanspreekpunt voor u als ouder en draagt zorg voor het welbevinden van uw kind. U kunt uw mentor altijd aanspreken als zij aanwezig is of een afspraak maken voor overleg. De mentor zorgt ervoor dat andere pedagogisch medewerkers op de hoogte zijn van afspraken die hij/zij met u maakt zoals bijvoorbeeld over slaapgewoontes en wat uw kind wel/niet mag eten. Wanneer uw kind mocht wisselen van groep dan wordt er extra aandacht besteed aan deze nieuwe situatie voor het kind. Omdat we het belangrijk vinden dat er een goede band ontstaat tussen de mentor, de ouder(s) en het kind, zullen we wisseling van mentor tot een minimum proberen te beperken. Bij het intakegesprek wordt aan de ouders en het kind bekend gemaakt welke beroepskracht de mentor is van het kind. Tevens is de informatie over de mentor altijd gemakkelijk te zien via het ouderportaal. De mentor nodigt de ouders tenminste uit voor een gesprekje na de babyobservatie, de overgang van de dreumes naar de peutergroep en de laatste peuterestafette/ overdracht naar het basisonderwijs. En vaker indien dat nodig is. Uiteraard kunnen ouders ook altijd een gesprek met de mentor aanvragen!

4.6 Stamgroepen en maximaal 2 vaste gezichten babygroep

Aan een kind in de leeftijd tot 1 jaar worden ten hoogste twee vaste pedagogisch medewerkers toegewezen. Op de dagen dat de baby komt, is altijd minimaal één van deze twee pedagogisch medewerkers werkzaam. Als de omvang van de stamgroep vraagt om inzet van meer dan twee pedagogisch medewerkers, dan mogen maximaal 3 vaste pedagogisch medewerkers aan de baby worden toegewezen. Naast het vaste gezicht kunnen andere pedagogisch medewerkers worden ingezet. Voor kinderen met flexibele dagen geldt de 'vaste gezichten-eis' niet. Tijdens het intakegesprek en via het ouderportaal wordt met de ouders besproken tot welke stamgroep het kind behoort en wie de mentor is, en welke beroepskrachten op welke dag aan de desbetreffende stamgroep zijn toegewezen.

Aan een kind van 1 jaar of ouder worden ten hoogste 3 beroepskrachten toegewezen, waarvan per dag ten minste 1 beroepskracht werkzaam is in de stamgroep van het kind.

De opvang vindt plaats in stamgroepen. Een kind wordt opgevangen in 1 stamgroep en maakt gedurende de week gebruik van ten hoogste twee verschillende stamgroep ruimtes. Het vereiste van opvang in 1 stamgroep geldt niet:

- indien kinderen bij activiteiten zoals beschreven in het pedagogisch werkplan de stamgroep verlaten.
- voor een kind dat gebruik maakt van dagopvang op dagen die per week verschillen.
- indien met vooraf gegeven schriftelijke toestemming van de ouders het kind gedurende een vooraf afgesproken periode wordt opgevangen in 1 andere stamgroep dan de vaste stamgroep.

Stamgroepen

De kinderopvang vindt plaats in stamgroepen. Een stamgroep is een vaste groep met een eigen groepsruimte. Een kind maakt in de week gebruik van hooguit twee verschillende groepsruimten.

Verlaten van de stamgroep

Bij bepaalde activiteiten kunnen kinderen de stamgroep verlaten. De stamgroep wordt bij HappyKids bijvoorbeeld verlaten tijdens het buiten spelen of tijdens een uitje, of een activiteit voor alleen de oudste peuters. Op deze momenten houden de pedagogisch medewerkers het welbevinden van alle kinderen goed in de gaten. Het kan ook voorkomen dat een pedagogisch medewerker een groepje kinderen die extra uitdaging nodig hebben of even een rustig spelletje willen doen in een naastgelegen lokaal een activiteit aanbiedt. Wij bewaken de meerwaarde van dit 'uitstapje' voor ieder kind individueel en voor de groep als geheel. Wij kijken bewust naar wat het kind aangeeft.

Op woensdag en vrijdag worden bepaalde groepen gezamenlijk opgevangen met van iedere groep een vaste pedagogisch medewerker. Ouders worden tijdens het intakegesprek geïnformeerd over de groepsruimten waarin de kinderen verblijven en de aanwezige pedagogisch medewerkers.

In sommige situaties is het nodig om stamgroepen binnen de eigen locatie samen te voegen, bijvoorbeeld tijdens vakantiedagen of op dagen met een structureel lagere bezetting (zoals hierboven beschreven) kunnen groepen worden samengevoegd.

Uitgangspunten hierbij zijn:

- Ieder kind heeft een vaste stamgroep met bijbehorende vaste pedagogisch medewerkers.
- Ieder kind is gekoppeld aan maximaal 3 pedagogisch medewerkers.
- Bij het samenvoegen van groepen, wordt de leeftijdsopbouw en beroepskracht-kind ratio gevolgd.
- Ieder kind maakt naast zijn/haar eigen stamgroep gebruik van maximaal 1 andere stamgroep.
- Ouders worden tijdens het intake gesprek ingelicht over de samenwerking met de tweede stamgroep en eenmalig om toestemming gevraagd.

4.7 Opleidingseisen en eisen aan de inzet van leerlingen

Beroepskrachten beschikken over een voor de werkzaamheden passende opleiding. De inzet van beroepskrachten in opleiding en stagiairs vindt indien van toepassing plaats, overeenkomstig de voorwaarden opgenomen in de meest recente cao-kinderopvang en cao-welzijn en maatschappelijke dienstverlening.

Bij het bepalen van de inzet van beroepskrachten in opleiding en stagiairs wordt rekening gehouden met de opleidingsfase waarin zij zich op dat moment bevinden. Regelmatig worden wij op de groep ondersteund door stagiairs. Zij volgen de opleiding PW-3, PW-4 of helpende welzijn. De stagiaires bieden ondersteuning bij de

uitvoering van activiteiten, maar hebben geen eindverantwoording. Ook zijn er medewerkers die een werk/leertraject volgen, deze werknemers krijgen gedurende de opleiding steeds meer verantwoordelijkheden. In het BPV-plan is vastgelegd wanneer een werknemer een werk/leertraject volgt en stagiaires worden ingezet conform de eisen zoals deze staan beschreven in de CAO kinderopvang. Onder begeleiding van de pedagogisch medewerkers voeren stagiaires werkzaamheden uit die pedagogisch medewerkers van deze groep binnen hun takenpakket hebben, uiteraard wel op basis van de capaciteiten en ontwikkeling van de stagiaire. De pedagogisch medewerker blijft eindverantwoordelijk. Er is ruimte om dagelijks voortgangsgesprekjes te hebben met de begeleidende pedagogisch medewerkers, om de voortgang te bewaken en evalueren, en de uitgevoerde activiteiten te beoordelen. Te denken valt aan; een spelactiviteit of ontwikkelingsgerichte activiteit uitvoeren, toezicht houden op vrij spel, zorg dragen voor maaltijden en snacks, kinderen corrigeren, verslaglegging van observaties of de dagelijkse overdracht, contacten met ouders, het bijhouden van de presentielijst, etc. Op overige groepen worden stagiaires uitsluitend boventallig ingezet, of op basis van de inzetbaarheidsverklaring die de praktijkbegeleider en school samen zijn overeengekomen.

4.8 Pedagogisch beleidsmedewerker en pedagogisch coach

Met ingang van 1 januari 2019 is elke kinderopvangorganisatie verplicht om een pedagogisch coach (in opleiding) aan te stellen. Deze functie heeft een HBO opleiding pedagogisch beleidsmedewerker en/of pedagogisch coach als vereiste.

De pedagogisch beleidsmedewerker is extra geschoold in het opstellen en implementeren van het pedagogisch beleid. Per vestiging zijn er op jaarbasis 50 uren gereserveerd, welke vrij te verdelen zijn over het totaal aantal locaties. HappyKids heeft twee pedagogisch beleidsmedewerkers (in opleiding) in dienst.

De pedagogische coach is verantwoordelijk voor het coachen van elke pedagogisch medewerker, voor tenminste tien uur per jaar bij een fulltime dienstverband. Dit kan op vele wijzen worden ingevuld zoals gesprekken, coaching-on-the-job, en trainingen. HappyKids zet al deze vormen in. De twee pedagogisch beleidsmedewerkers (in opleiding) zijn ook pedagogisch coach (in opleiding). Het streven is om in 2019 daarnaast ook alle managers verder te scholen tot pedagogisch coach.

5. FYSIEKE VEILIGHEID, GEZONDHEID EN VOEDING

5.1 Veiligheidsbeleid

De fysieke veiligheid staat bij HappyKids hoog in het vaandel. Onveilige situaties worden zo spoedig mogelijk verholpen. Jaarlijks wordt er op de kinderdagverblijven een risico-inventarisatie uitgevoerd. Wij voldoen aan alle wettelijke eisen die aan veiligheid en brandveiligheid gesteld worden. HappyKids werkt met een *beleidsplan veiligheid en gezondheid* voor het in kaart brengen van risico's op het gebied van veiligheid en gezondheid. Dit veiligheidsbeleidsplan is voor medewerkers (ook medewerkers in opleiding) , stagiairs, vrijwilligers en ouders inzichtelijk via het ouderportaal, of op elk gewenst moment op te vragen bij een van de leidinggevenden.

Veiligheid versus uitdaging?

Kinderen ontwikkelen zich snel, zijn nieuwsgierig en gaan op ontdekking uit. Daarbij zien ze geen gevaar. De pedagogisch medewerker oefent veilig gedrag met de kinderen. Kinderen kunnen zich niet in een keer aan alle afspraken houden en veel herhaling is dan ook nodig. Toch kunnen we de kinderen niet altijd tegen een buil beschermen; er moeten ook uitdagingen en leermomenten zijn. Wel proberen we de risico's op letsel tot een

aanvaardbaar minimum te reduceren.

Ongelukken en calamiteiten

Op elke locatie zijn de pedagogisch medewerkers opgeleid als bedrijfshulpverlener. HappyKids verzorgt voor alle medewerkers een cursus EHBO bij jonge kinderen, met jaarlijks een herhalingscursus. Elke locatie heeft een eigen ontruimingsplan, dat jaarlijks geoefend wordt.

5.2 Hygiëne- en gezondheidsbeleid

Ook onzichtbare **risico's door micro-organismen** in het binnen- en buitenmilieu worden jaarlijks onder de loep genomen. Door middel van een jaarkalender borgen wij dat alle informatie jaarlijks onder de aandacht wordt gebracht. De dagelijkse hygiëne krijgt veel aandacht. We volgen de zeer uitgebreide richtlijnen die de GGD geeft voor persoonlijke hygiëne, voeding en schoonmaken. Groepsleiding en kinderen wassen hun handen voor het eten en na elk toiletbezoek. De toiletten worden dagelijks schoongemaakt. Na elke maaltijd wordt er geveegd en zo nodig gedweild. De groepsleiding zorgt ervoor dat speelgoed, verkleedspullen, poppen en knuffels regelmatig schoongemaakt worden.

5.3 Ziektebeleid

Als het kind ziek is kan het niet op het kinderdagverblijf komen, totdat de ziekteverschijnselen verdwenen zijn. De groepsleiding heeft namelijk niet de mogelijkheid om het zieke kind die extra aandacht te geven, die het dan nodig heeft. De beroepskrachten zullen de ouders vragen hun kind thuis te houden als het kind zich niet lekker voelt, hangerig en ziek is (bij diarree, koorts, besmettelijke ziekte). Indien dit op het dagverblijf geconstateerd wordt, worden de ouders gebeld met het verzoek om het op te (laten) halen

De GGD verschaft de kinderopvang richtlijnen voor het omgaan met zieke kinderen en het al dan niet weren van zieke kinderen. Ouders krijgen bij de intake zowel mondeling als schriftelijk informatie over het ziektebeleid, zodat ze er op voorbereid zijn dat hun kind opgehaald moet worden of niet kan komen in de volgende gevallen:

- Als het kind te ziek is om aan het dagprogramma mee te doen;
- Als de verzorging te intensief is voor de pedagogisch medewerkers;
- Als het kind de gezondheid van andere kinderen in gevaar brengt.

Medicijnverstrekking en medisch handelen

De medewerkers dienen de kinderen geen medicijnen toe. Medicijnen, zoals pijnstillers en koortsonderdrukkers (paracetamol), worden bij HappyKids niet toegediend. Een uitzondering kan zijn:

- Het toedienen van hoestdrank
- Het toedienen van homeopatische middelen

- Het toedienen van medicijnen i.v.m. het afmaken van een antibioticakuur
- Het aanbrengen van zalfjes
- Het afplakken van ogen
- Het puffen bij kinderen met luchtwegaandoeningen
- Het toedienen van ADHD medicijnen

Voor het toedienen van deze medicijnen dient de ouder altijd schriftelijke toestemming te geven. Op alle groepen is daarvoor een speciaal formulier verkrijgbaar via de medewerkers. Op dit formulier kunnen ouders aangeven welke medicijnen het kind moet innemen en tevens het tijdstip van toediening. Nadat deze gegevens zijn ingevuld, kan het formulier na ondertekening afgegeven worden aan de medewerkers.

Meer informatie vind u terug in ons gezondheidsbeleid.

5.4 Vaccinaties

Veruit de meeste kinderen in Haarlemmermeer nemen deel aan het landelijke vaccinatieprogramma.

De dekkingsgraad binnen Haarlemmermeer is daarmee hoog en de kans op besmetting klein. Dit geldt voor de ziekten waartegen de DKTP (difterie, kinkhoest, tetanus, polio) prik bescherming biedt. Kinderen ouder dan 14 maanden worden ook uitgenodigd om de BMR (bof, mazelen, rode hond) vaccinatie te ontvangen. Kinderen onder de 14 maanden zijn dus tegen deze BMR ziekten nog niet door een vaccinatie beschermd.

Wij vragen u om aan het dagverblijf te laten weten of uw kind is/wordt ingeënt volgens het rijksvaccinatieprogramma. U bent dit echter niet verplicht. Wij gebruiken deze gegevens (altijd zonder daaraan namen te koppelen uiteraard) om in het geval van een uitbraak de GGD tijdig te kunnen informeren over eventueel niet gevaccineerde kinderen en zo verdere verspreiding te voorkomen. Of en de mate waarin uw kind gevaccineerd is leggen wij, indien u deze gegevens verstrekt, vast.

Bij vermoeden van kindermishandeling worden de richtlijnen van de 'Meldcode vermoeden kindermishandeling en huiselijk geweld' gevolgd.

6. OVERIGE INFORMATIE

6.1 Ondersteuning binnen het kinderdagverblijf

Opgroeien, opvoeden en ontwikkelen gaat met vallen en opstaan. Bij ieder kind. Maar sommige kinderen hebben extra zorg nodig. Het signaleren van bijzonderheden in de ontwikkeling van kinderen of andere problemen, begint met het kijken en luisteren naar kinderen en hun ouders. Door elke dag weer goed op de kinderen te letten, krijgen wij inzicht in hoe het kind zich ontwikkelt. Pedagogisch medewerkers in de kinderopvang hebben een belangrijke rol in het signaleren en het bieden van gepaste ondersteuning.

Naast de pedagogische opleiding die onze beroepskrachten gevolgd hebben, waarbij dit onderwerp aan de orde komt, krijgen zij bijscholing op het gebied van signaleren van bijzonderheden in de ontwikkeling van kinderen of andere problemen, opvallend gedrag en doorverwijzen. De beroepskrachten zijn hierdoor goed in staat om problemen en opvallend gedrag te signaleren en ouders en kinderen indien nodig door te verwijzen naar passende instanties binnen het zorgnetwerk waar HappyKids deel van uitmaakt, zodat zij tijdig de hulp/ondersteuning krijgen die nodig is.

HappyKids heeft een goede samenwerking met Het CJG/ Alert 4 you, die de beroepskrachten op aanvraag en op een laagdrempelige manier ondersteuning en begeleiding biedt, samen met de vestigingsmanager.

De pedagogisch medewerkers bespreken de ontwikkeling en het welbevinden van de kinderen in het teamoverleg. Dit wordt vooraf op de agenda gezet, zodat de pedagogisch medewerkers zich hierop kunnen voorbereiden. Ze wisselen informatie uit en spreken een eenduidige benadering af. Vragen, zorgen of problemen worden zo spoedig mogelijk bespreekbaar gemaakt met de vestigingsmanager. Doordat de vestigingsmanager regelmatig op de groepen meekijkt, worden vragen, zorgen of problemen in een vroegtijdig stadium besproken en wordt er een aanpak afgesproken. Indien gewenst wordt de hulp (begeleiding) van Alert4you ingeroepen. Alert 4 you brengt opvoedexpertise naar de kinderopvang:

- Ondersteuning bij vroegsignalering: laagdrempelig meekijken, - en meedenken over de aanpak van **kinderen die opvallen, 'coaching on the job'**.
- Praktische tips en adviezen die aansluiten bij de dagelijkse praktijk van de kinderopvang.
- Laagdrempelige, kortdurende en snel inzetbare ondersteuning voor pedagogisch medewerkers die zorgen hebben rondom de ontwikkeling van een kind.
- Meedenken over gespreksvoering met ouders over lastige onderwerpen.
- Meedenken over te volgen routes bij zorgen rondom een kind: wie te informeren, waarnaar verwijzen en op welke manier.

Alert4you bestaat uit ervaren orthopedagogisch medewerkers van Medisch Orthopedagogisch Centrum 't Kabouterhuis die intensief samenwerken met netwerkpartners zoals JGZ, Loket Vroeghulp en het CJG. Zo werken kinderopvang en de jeugdzorg optimaal samen met als doel er vroeg bij te zijn, zodat ouders en kinderen tijdig de hulp krijgen die nodig is.

Vragen, zorgen of problemen worden zo spoedig mogelijk bespreekbaar gemaakt. Bij vermoeden van **kindermishandeling worden de richtlijnen van de 'Meldcode kindermishandeling en huiselijk geweld' gevolgd.**

1 keer per half jaar, komt een medewerker van de GGD via het consultatiebureau langs op het kinderdagverblijf of de peuterspeelzaal. Hier worden (anoniem) casussen besproken. Het kan voorkomen dat een medewerker van Alert 4 You hierbij aanwezig is. In bepaalde situaties wordt gevraagd aan ouders of zij het op prijs stellen dat het kind of een bepaalde situatie met het consultatiebureau besproken wordt. Het voordeel hiervan is dat bij een volgend consultatiebezoek het consultatiebureau al over relevante informatie omtrent het kind beschikt.

1 Keer per half jaar houdt een logopedist van Onderwijs Advies spreekuur op het kinderdagverblijf. Ouders en pedagogisch medewerkers kunnen hier op een laagdrempelige manier hun vragen stellen over de taal-spraak ontwikkeling. Tevens is het mogelijk om, in overleg met de ouders, een logopedist te laten observeren op de groep. Vervolgens kan er dan een afspraak gemaakt worden tussen de logopedist en de ouder op het kinderdagverblijf of de peuterspeelzaal, waarin bevindingen worden besproken.

Bij vermoeden van kindermishandeling worden de richtlijnen van de 'Meldcode vermoeden

kindermishandeling en huiselijk geweld' gevolgd.

6.2 Structureel volgen van de ontwikkeling

Door elke dag weer goed op het kind te letten, krijgen wij inzicht in hoe het kind zich ontwikkelt en hoe het kind zich voelt op het dagverblijf. **Pedagogisch medewerkers hebben ieder kind 'in beeld' en volgen** en stimuleren het in zijn ontwikkeling. Zo kunnen ze aansluiten bij de ontwikkeling van het kind en het stimuleren de volgende stap te zetten. Eventuele bijzonderheden in de ontwikkeling worden gesignaleerd en hier wordt actie op ondernomen, zoals beschreven staat in hoofdstuk, 6.1 ondersteuning binnen het kinderdagverblijf.

Door te observeren kunnen onze pedagogisch medewerkers kinderen iets extra's bieden op bepaalde gebieden en accenten in de begeleiding leggen. Een kind heeft bijvoorbeeld wat meer uitdaging nodig op motorisch of creatief gebied, en wat extra aandacht op taalgebied. Zo bieden wij begeleiding op maat en kunnen we bijzonderheden op tijd signaleren.

De **babyobservatie is zoals de naam al zegt voor de baby's bedoeld en wordt voor ieder kind uitgevoerd rond de tijd dat het kind doorstroomt naar de volgende groep**. De peuterestafette wordt bij 2 jaar en 10 maanden en bij 3 jaar en 10 maanden ingevuld op basis van observaties. Met toestemming van de ouders wordt kennis over de ontwikkeling van het kind overgedragen aan de school bij de overgang van het kind naar het basisonderwijs en aan de buitenschoolse opvang bij de overgang van het kind naar de buitenschoolse opvang. **Voor kinderen met een VE indicatie is dat altijd een zogenaamde "warme overdracht" , d.w.z. een persoonlijk gesprek tussen een pedagogisch medewerker en de school/ ouders.**

Vragen, zorgen of problemen worden zo spoedig mogelijk bespreekbaar gemaakt.

In ieder geval op de volgende momenten wordt door de mentor een gesprek aangeboden aan de ouders over het welbevinden en de ontwikkeling van de kinderen:

- Bij de overgang van de baby naar de dreumesgroep (babyobservatie)
- Bij ongeveer 2.6 jaar (aan de hand van de peuterestafette)
- Bij ongeveer 3.10 jaar (aan de hand van de peuterestafette)

Ouders zijn niet verplicht om op het aanbod voor een gesprek in te gaan. Wij bevelen ouders aan het laatste formulier (de peuterestafette) over te dragen aan de basisschool. Er wordt gestreefd naar een doorlopende ontwikkelingslijn met het basisonderwijs en de buitenschoolse opvang.

Vragen, zorgen of problemen worden zo spoedig mogelijk bespreekbaar gemaakt.

6.3. Voorschoolse educatie

Op al onze groepen wordt gewerkt met Voorschools Educatie programma Uk en Puk. De nadruk ligt echter op onze peutergroepen voor werken met dit programma. Uk en Puk is in eerste instantie ontwikkeld voor kinderen om te voorkomen dat ze achterop te raken. Bijvoorbeeld in de sociale ontwikkeling of met de kennis **van de (Nederlandse) taal. Het is gebleken dat kinderen hun hele “schoolloopbaan” last kunnen blijven houden** van deze achterstand. Voorschoolse programma hebben tot doel deze achterstand te voorkomen dan wel zo klein mogelijk te maken. Voorschoolse programma's zijn afwisselend en uitdagend, maar vooral leuk: voor alle kinderen.

Uk en Puk

Uk & Puk is een programma voor kinderen van 0 tot 4 jaar. De activiteiten stimuleren de spraak- en taalvaardigheid, sociaal-emotionele vaardigheden, motorische en zintuiglijke vaardigheden en geven de eerste rekenprikkels. Dit alles gaat op speelse wijze. Want bij Uk & Puk draait het niet om lesjes geven en leren, maar om actief spelen en ontdekken. Wat kinderen het liefste doen!

De pedagogisch medewerkers zijn in het bezit van een certificaat voor het werken met deze methode. Het programma houdt rekening met de verschillen in (taal)ontwikkeling binnen de groep. Daardoor is het programma niet alleen geschikt voor peuters die een extra steuntje in de rug nodig hebben, maar krijgen ook taalvaardige peuters voldoende uitdaging.

Op onze peutergroep zult u pop 'Puk' tegen komen. De pop heeft de rol van intermediair tussen de pedagogisch medewerkers en de kinderen. Via Puk worden de kinderen bij een activiteit betrokken. Ook kan Puk helpen om de kinderen op een prettige manier met de pedagogisch medewerkers en de andere kinderen te laten praten.

Uk & Puk bestaat uit 10 thema's. Alle thema's komen uit de directe belevingswereld van jonge kinderen en spelen zich af in het hier en nu. De volgorde van de thema's worden gepland in een jaarplanning.

Thema's die u tegen kunt komen zijn: Welkom Puk!, Knuffels, Hatsjoe!, Ik en mijn familie, Wat heb jij aan vandaag?, Regen, Dit ben ik!, Eet smakelijk!, Reuzen en kabouters, Oef, wat warm!

Tijdens ieder thema worden ouders gestimuleerd om vergelijkbare activiteiten binnen het thema thuis te doen. De medewerkers maken hiervoor een themabrief en adviseren de ouders ook mondeling. Hiervoor wordt ook gebruik gemaakt van Uk en Puk thuis.

Werkwijze Uk en Puk

Op vaste tijden worden er iedere dag Puk activiteiten uitgevoerd. Dit gebeurt bij alle groepen van de baby's, dreumesen en de peuters. Voor de baby's zijn er speciale baby activiteiten, zo'n activiteit wordt de hele week herhaald, het is altijd een activiteit waarbij de sensomotoriek (zintuiglijk ervaren) centraal staat. Ook wordt er dagelijks in boekjes gekeken. In de ruimte van de baby's zie je ook een thematafel.

In de groepsruimte van de dreumesen en peuters wordt een uitdagende thematische speelleeromgeving

ingericht. Er is een themahoek en een thematafel, er hangen woordkaarten en een speciale thema-poster, er worden boekjes over het thema voorgelezen en zelfs de knutselactiviteiten passen binnen het thema. Het doel van al deze activiteiten is het stimuleren van de brede ontwikkeling van alle kinderen. Er wordt gemiddeld per week 1 puk activiteit gedaan bij de dreumesen en 2 verschillende puk activiteiten gedaan bij de Peuters. Met het bijhouden van onze deelnamelijsten zorgen we er voor, dat alle kinderen mee doen met een activiteit.

We werken met thema's van ongeveer 8 weken, zodat er voldoende ruimte overblijft voor de seizoengebonden activiteiten en activiteiten die horen bij de feestdagen. Op zo mogelijk vaste tijden worden de Puk activiteiten uitgevoerd, volgens de themaplanning. Puk activiteiten duren gemiddeld 10 minuten, zo is er ook voldoende tijd en ruimte voor eigen initiatieven van kinderen tijdens de dag.

Op kinderdagverblijf 't Kasteeltje worden ook kinderen opgevangen met een VE indicatie. Per 1 januari 2019 zijn de tijden voor kinderen met een VE indicatie 08:30 – 12:30. Kinderen met een VE indicatie komen 3 keer per week naar HappyKids.

Het vormgeven aan het voorschools educatief aanbod.

HappyKids werkt met de door het NJI goedgekeurde VE methode "Uk en Puk". Per periode (doorgaans tussen twee schoolvakanties) bieden we een thema aan. De medewerkers maken een planning welke activiteiten op welke moment worden aangeboden. Elke dag worden er activiteiten aangeboden. Activiteiten zijn gericht op 1 of meerder ontwikkelgebieden en kunnen aangeboden worden in de kleine groep, de gehele groep of individueel. Voor de VE kinderen is er 1 uur per week een tutor aanwezig. Deze HBO tutor coördineert per kind het aanbod door gebruik te maken van een opgesteld, persoonlijk plan van aanpak. Door middel van o.a. preteaching en reteaching werkt de tutor of de pedagogisch medewerker extra met het kind.

VE plekjes zijn er voor kinderen van 2,5 jaar en ouder, maar de hele groep werkt met het programma, dus kinderen van twee jaar kunnen ook al meedoen met het aanbod.

Peuterstappen: opbrengstgericht werken met Uk en Puk

Kinderen ontwikkelen zich op verschillende manieren en in verschillend tempo. Eén van de uitgangspunten bij Uk & Puk is daarom dat de medewerker bij de uitvoering van de activiteiten aansluit bij het kind. In de peuterperiode wordt er binnen de activiteiten gewerkt aan de doelen zoals die benoemd zijn in de SLO-doelen. Peuterstappen, richt zich op de cognitieve (taal en reken), sociaal-emotionele en motorische vaardigheden aan de hand van de vier d's: data, duiden, doelen, doen. Hierbij is het doel het aanscherpen van doelen die bereikt moeten worden bij groepsactiviteiten. Zodat alle kinderen op de juiste wijze bij de activiteiten betrokken worden. Het is een cyclisch proces waarin het bestaande activiteitenaanbod passend wordt gemaakt op basis van verzamelde en geanalyseerde informatie over kinderen. De informatie kan dienen als uitgangspunt van een eventueel handelingsplan, waarbij een duidelijk en doelgericht uitgestippeld pad wordt gevolgd.

De PM'ers van de peutergroepen werken gericht aan de ontwikkelingsdoelen.

Kwalificatie taaleis F3

Alle pedagogisch medewerkers op de peutergroepen zijn gekwalificeerd op taalniveau 3F, conform de kwaliteitseisen van de gemeente.

Cito

In alle peutergroepen waar kinderen met een VE indicatie geplaatst zijn, worden alle kinderen Cito getoetst. Het betreft het speciale kindvolgsysteem van Cito voor peuters. Met de resultaten uit deze toetsen kunnen wij een persoonlijk plan maken voor de kinderen met een VE indicatie, en toetsen of ons handelen effect heeft. De resultaten van de Cito toetsen worden met u besproken tijdens de persoonlijke gesprekken. Ook zullen de resultaten van de kinderen met een VE indicatie worden overgedragen aan het basisonderwijs.

Zorg voor uw kind

De medewerkers spelen een belangrijke rol in de ontwikkeling van uw kind. Ze ontmoeten leeftijdsgenoten in een uitdagende omgeving die helemaal op hen is afgestemd. De kinderen worden begeleid en ondersteund door pedagogisch medewerkers die geschoold en deskundig zijn in het volgen van de ontwikkeling. Wij werken met Peuterestafette en Cito toetsen voor peuters. Wij werken samen met andere instellingen (zoals consultatiebureau, CJG, Kabouterhuis en basisschool e.d.) dit zorgt voor een sluitend netwerk rondom de begeleiding en doorgaande ontwikkelingslijn.

De pedagogisch medewerker observeert dagelijks de kinderen waardoor ze de brede ontwikkeling en het gedrag van het kind volgt. De ontwikkeling van de meeste kinderen gaat gelukkig goed, maar soms zijn er signalen die leiden tot vragen, twijfels of zorgen. We spreken dan over een hulpvraag bij zorgkinderen.

De peuterestafette vormt de basis waarmee de pedagogisch medewerker in het kader van vroegsignalering opvallend gedrag en ontwikkelingsachterstanden signaleert. Wanneer een pedagogisch medewerker zorgen heeft rondom de ontwikkeling, het gedrag of de thuissituatie is belangrijk dat de juiste stappen genomen worden en dat er altijd, direct vanaf het begin én voortdurend met de ouders gecommuniceerd wordt. De

ouder is namelijk de eerst verantwoordelijke.

Deze zorg wordt ook intern besproken met de zorg coördinator. Ook is er een tutor verbonden met de groep, die speciaal voor kinderen met VE-beschikking extra begeleiding (pre-teaching) geeft.

Mocht er extra ondersteuning nodig zijn dan worden de ouders doorverwezen naar een zorgverlener. De samenwerking met andere instellingen zoals o.a. het consultatiebureau, met CJG of de basisschool, zorgt voor een breed netwerk rondom de **begeleiding en doorgaande ontwikkelingslijn**. Zie ook het document 'zorg in de voorschoolse periode')

Het vormgeven aan het voorschools educatief aanbod.

HappyKids werkt met de door het NJI goedgekeurde VE methode "Uk en Puk". Per periode (doorgaans tussen twee schoolvakanties) bieden we een thema aan. De medewerkers maken een planning welke activiteiten op welke moment worden aangeboden. Elke dag worden er activiteiten aangeboden. Activiteiten zijn gericht op 1 of meerder ontwikkelgebieden en kunnen aangeboden worden in de kleine groep, de gehele groep of individueel. Voor de VE kinderen is er 1 uur per week een tutor aanwezig. Deze HBO tutor coördineert per kind het aanbod door gebruik te maken van een opgesteld, persoonlijk plan van aanpak. Door middel van o.a. preteaching en reteaching werkt de tutor of de pedagogisch medewerker extra met het kind.

VE plekjes zijn er voor kinderen van 2,5 jaar en ouder, maar de hele groep werkt met het programma, dus kinderen van twee jaar kunnen ook al meedoen met het aanbod.

Het stimuleren van de ontwikkeling van het jonge kind, in het bijzonder op de gebieden taal, rekenen, motoriek en sociaal-emotionele ontwikkeling.

De methode "Uk en "Puk" biedt een gestructureerde aanpak voor de ontwikkeling van deze gebieden. Per activiteit staat beschreven wat het doel is, en op welk ontwikkelingsgebied dit van toepassing is. Er zijn ook verdiepingsactiviteiten bij voor kinderen die iets meer uitdaging kunnen gebruiken.

Het volgen van de ontwikkeling van peuters en het hierop aanpassen van het aanbod van vve.

Alle deelname aan activiteiten wordt geregistreerd. De Pedagogisch medewerker en de tutor maken dagelijks aantekeningen over de ontwikkeling die ze zien bij de kinderen. Die aantekeningen omvatten de gebieden taal, rekenen, motoriek en sociaal-emotionele ontwikkeling.

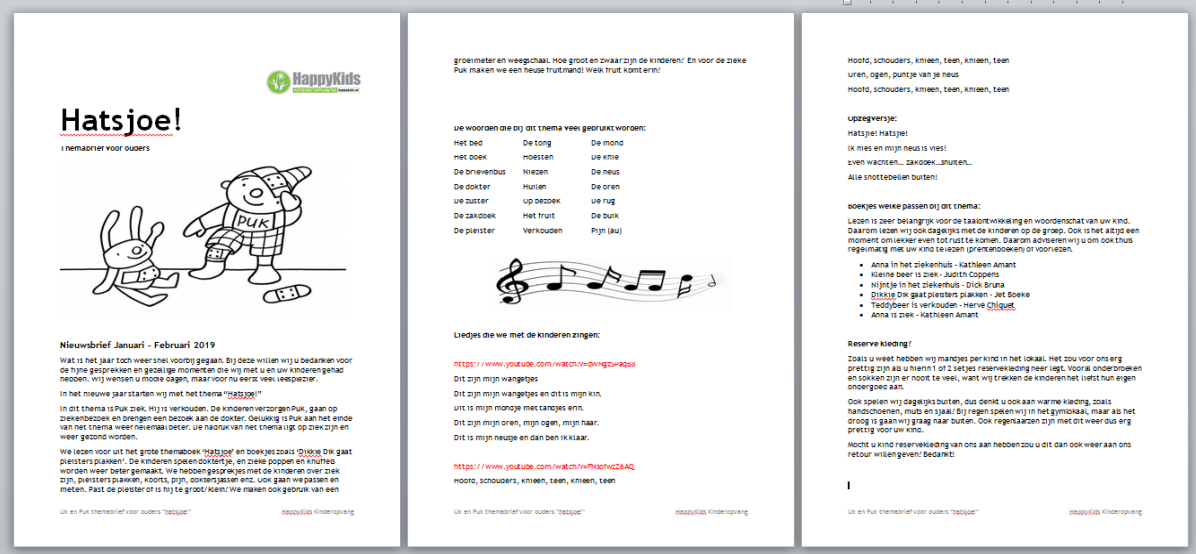
Alle kinderen worden CITO getoetst zodat we de ontwikkeling nauwgezet kunnen volgen. Op basis van de bevindingen vanuit de Cito en de dagelijkse activiteiten, wordt het aanbod voor de groep of het individuele kind bijgesteld.

Iedere kind heeft ene persoonlijk plan waarin wordt vastgelegd wat het kind nodig heeft om een volgende stap te maken. De tutor draagt de verantwoordelijkheid over dit persoonlijke plan en coördineert de uitvoering ervan door zichzelf of en de pedagogisch medewerkers.

Het betrekken van de ouders bij het stimuleren van de ontwikkeling van kinderen.

Ouders van VE kinderen krijgen per thema een aanbod mee voor thuis. Door thuis ook activiteiten aan te

bieden binnen het thema en de woordjes te herhalen, is er sprake van een optimaal aanbod voor de peuter. Elk thema heeft een themabrief (vanuit de methode “Uk en Puk thuis”) en aanvullend materiaal zoals een kleine praatplaat, suggesties voor liedjes via youtube, spelletjes en een woordenlijst. Ook worden ouders geacht om aanwezig te zijn bij de themabijeenkomsten en de ouder-kind inloop. De pedagogisch medewerkers zetten zich er voor in om alle ouders zoveel mogelijk te betrekken bij hun aandeel in de ontwikkeling.

Hatsjoe!
themabrief voor ouders

Nieuwbrief Januari - Februari 2019
Wat is het jaar toch weer snel voorbij gegaan. Bij deze willen wij u bedanken voor de fijne gesprekken en gezellige momenten die wij met u en uw kinderen gehad hebben. Wij wensen u mooie dagen, maar vooral nu eerst, veel plezier!

In het nieuwe jaar starten wij met het thema "Hatsjoe!"
In dit thema is Puk ziek. Hij is verkouden. De kinderen verzorgen Puk, gaan op ziekenbezoek en brengen een bezoek aan de dokter. Oefening is Puk aan het einde van het thema weer helemaal beter. We hebben van het thema rijp op deze zijn en weer gezond worden.

We lezen voor uit het grote themaboek "Hatsjoe!" en boekjes zoals "Dikke Dik gaat priesters plakken". De kinderen spelen dokterje, en deze poppen en knuffels worden weer beter gemaakt. We hebben gesprekken met de kinderen over ziek zijn, priesters plakken, koorts, pijn, dokterspassen enz. Ook gaan we passen en meten. Past de priester of is hij te groot klein? We maken ook gebruik van een

grootmeter en weegschaal. Hoe groot en zwaar zijn de kinderen! En voor de dikke Puk maken we een heuse fruitmand! Weik fruit komt erin!

De woorden die bij dit thema veel gebruikt worden:

Het bed	De tong	De mond
het oork	hoesten	us enna
De brievenbus	Niezen	De neus
De dokter	Marian	De oren
Ue zuster	Up dezek	Ue rug
De zakdoek	Het fruit	De buik
De priester	Verkouden	Pijn (au)

Liedjes die we met de kinderen zingen:

<https://www.youtube.com/watch?v=ovjgzwqao>
Dit zijn mijn wangjes
Dit zijn mijn wangjes en dit is mijn kin,
uit is mijn mondje met tandjes erin,
Dit zijn mijn oren, mijn ogen, mijn haar,
Dit is mijn neusje en dan ben ik klaar.

<https://www.youtube.com/watch?v=9b9wz2AAQ>
hoofd, schouders, knieën, teen, knieën, teen

Hoofd, schouders, knieën, teen, knieën, teen
oren, ogen, puntje van je neus
Hoofd, schouders, knieën, teen, knieën, teen

Opzeggervse:
Hatsjoe! Hatsjoe!
Ik nies en mijn neus is vies!
even wachten... zakdoek...sruten...
Alle snottelbeisen buiten!

boekjes welke passen bij dit thema:
Lezen is zeer belangrijk voor de taalontwikkeling en woordenschat van uw kind. Daarom lezen wij ook dagelijks met de kinderen op de groep. Ook is het altijd een moment om lekker even tot rust te komen. Daarom adviseren wij u om ook thuis regelmatig met uw kind te lezen (prentenboeken) of voorlezen.

- Anna in het ziekenhuis - Kathleen Amant
- Klame beer is ziek - Judith Coppens
- Wij zijn in het ziekenhuis - Dick Bruna
- Dikke Dik gaat priesters plakken - Jet Boeke
- Teddybeer is verkouden - Herve Chiquet
- anna is ziek - Kathleen Amant

Reserve kleding!
Zoals u weet hebben wij mandjes per kind in het lokaal. Het zou voor ons erg prettig zijn als u hem in of 2 setjes reservekleding meer legt. Vooraf onderbreken en zoeken zijn er nooit te veel, want wij trachten de kinderen het lustigst en erg onovergevoel aan.

Ook spelen wij dagelijks buiten, dus denkt u ook aan warme kleding, zoals handschoenen, muts en sjaal. Bij regen spelen wij in het gymzaal, maar als het droog is gaan wij graag naar buiten. Ook regentiaarzen zijn niet of weer dus erg prettig voor uw kind.

Houdt u kind reservekleding aan ons aan hebben zou u dit dan ook weer aan ons retour wijsgeven! Bedankt!

Fragment uit een themabrief voor het programma Uk en Puk

Het op passende wijze inrichten van de ruimte waarin voorschoolse educatie wordt verzorgd en het beschikbaar stellen van passend materiaal voor voorschoolse educatie.

Het uitgangspunt van de inrichting van de ruimte is de zelfstandigheid van de peuters. Zoveel mogelijk zelf doen biedt mogelijkheden tot ontwikkeling en lokt taal uit. De locaties met VE hebben extra ontwikkelingsgericht materiaal. Samen met de pedagogisch coach/ trainer en de tutor wordt bepaald welke materialen er worden aangeschaft. Daarbij wordt gekeken naar de verschillende ontwikkelingsgebieden en het niveau van de groep op dat moment en de individuele kinderen. Voorafgaand aan elk thema wordt nagedacht over de aankleding van de groep, zodat alles er aantrekkelijk uit ziet en uitnodigt tot spel. Ook worden er weloverwogen prentenboeken en leesboekjes aangeschaft per thema.

De ruimte zelf is ingedeeld in hoeken, zoals een huishoek, een leeshoek, een bouwhoek. Per thema hebben de pedagogisch medewerkers ook een budget gekregen om vrij uit te geven voor bijvoorbeeld aankleding van de ruimte, leesboekjes bij het thema aan te schaffen, klein materiaal voor activiteiten vanuit de methode. Zo hoeven zij niet steeds te overleggen bij elke kleine aanschaf.

De huishoek en het winkeltje

De huishoek en het winkeltje zijn de aangewezen plaatsen voor het vrije rollenspel. Door de manier waarop de peutergroep is gebouwd, is de plek voor de huishoek goed af te scheiden van de rest van de activiteiten, zodat de peuters zonder gestoord te worden en zonder anderen te storen, kunnen spelen. Bij de inrichting is er rekening gehouden met de belangstelling en de ontwikkelingsbehoeften van de peuters. Er is gevarieerd en stimulerend materiaal (poppen, bedjes, keukentje, potten en pannen) aanwezig, dat er goed verzorgd uitziet en de peuters uitdaagt. De basis inrichting bestaat uit neutrale elementen, die in ieder spel gebruikt kunnen worden en waarmee de peuters verschillende spelsituaties kunnen creëren. Al het meubilair is op peuterformaat. Behalve de basiselementen zijn er nog attributen aanwezig, die de peuters ondersteunen en stimuleren bij hun rollenspel. De gebruikte spullen worden door de kinderen zelf weer opgeruimd na gebruik.

De bouwhoek

In de bouwhoek hebben wij duplo, kapla en blokken, maar ook auto's en dierfiguren om het bouw materiaal aan te vullen..

De leeshoek

In de leeshoek vinden de kinderen boeken met tekst, prentenboeken, tijdschriften, kranten, en alles rondom letters en schrift. Ook al kunnen de kinderen nog niet zelf lezen, ze leren wel veel van het omgaan met boekjes **en beleven veel plezier aan het zelf "lezen" van een prentenboek dat de leidster heeft voorgelezen. Het "doen alsof" stimuleert de behoefte om te willen kunnen lezen.**

De thema-tafel en thema-hoek

Ieder thema wordt er een thematafel voorbereid en een thema-hoek ingericht, waardoor de kinderen gestimuleerd worden om na te spelen wat zij tijdens de Uk en Puk activiteiten horen en zien. Denk hierbij ter illustratie aan een verkleedhoek met verkleedkleding en een passpiegel bij het thema 'Wat heb ik aan vandaag'.

Het vormgeven van een doorlopende leer- en ontwikkellijn van voor- naar vroegschool en de BSO.

Door gebruik te maken van de methode "Uk en Puk" werken de pedagogisch medewerkers en de tutor doelbewust aan de doelen per ontwikkelingsgebied vanuit het NJI.

Op het moment dat uw kind gaat wennen op de basisschool, zal HappyKids 't Kasteeltje flexibel omspringen met de breng- en haaltijden. Als uw kind gaat wennen op een dag dat hij/zij normaal naar HappyKids gaat, is het uiteraard geen enkel probleem om hem/haar daarna of daarvoor nog naar HappyKids te brengen.

Mocht uw kind ingeschreven staan bij de BSO van HappyKids, dragen wij zorg voor een wenmoment op de BSO als u daar als ouder behoefte aan heeft.

Warme overdracht

Bij de overstap naar de basisschool is er voor de VE kinderen altijd sprake van een warme overdracht, waarbij **gebruik gemaakt wordt van het Haarlemmermeers formulier "de peuterestafette" en de Cito resultaten.**

6.4 Doorgaande lijn

HappyKids vindt het belangrijk dat alle peuters goed starten op de basisschool. Om de afstemming tussen kinderopvang en basisonderwijs goed te laten verlopen wordt er met 3 jaar en 10 maanden een Peuterestafette ingevuld. Hierin komen alle ontwikkelingsgebieden aan de orde. De medewerkster beschrijft per ontwikkelingsgebied of er bijzonderheden zijn. Deze overdracht wordt besproken met de ouders/verzorgers. Na hun toestemming kan deze worden overgedragen aan de basisschool van hun keuze. Uiteraard zijn de ouders ook vrij om het formulier zelf over te dragen aan de basisschool. Een wenmoment wordt (uitsluitend binnen de looptijd van de overeenkomst) verzorgd door HappyKids in overleg met de ouders. Mochten de ouders een warme overdracht wensen van het KDV naar de BSO is dit uiteraard ook altijd mogelijk.

Met toestemming van de ouders wordt kennis over de ontwikkeling van het kind overgedragen aan de school bij de overgang van het kind naar het basisonderwijs en aan de buitenschoolse opvang bij de overgang van het kind naar de buitenschoolse opvang.

6.5 Dagindeling

De openingstijden van HappyKids zijn van 07.30 tot 18.30 uur. De peutergroep is open van 8.30-12.30 uur.

Binnen HappyKids werken we volgens een (bepaald) dagritme. Het dagritme dient als leidraad voor de dag. Het is bedoeld als regelmaat voor kinderen en pedagogisch medewerkers om ervoor te zorgen dat alle kinderen op tijd eten, drinken, het toilet bezoeken, verschoond worden en slapen en dat er voldoende tijd overblijft voor vrij spel en/of groepsactiviteiten.

In de babygroep wordt zoveel mogelijk het eigen ritme van de baby aangehouden wat betreft de voeding, het slapen en verschoenen. Zodra de baby wat ouder wordt, wordt er toegewerkt naar het dagritme dat in de dreumes- en peutergroep geldt.

Het dagritme staat beschreven in het pedagogisch werkplan per locatie.

6.6 Afwijking BKR (beroepskracht- kind-ratio)

In de kinderopvang zijn er regels voor het aantal personeelsleden dat aanwezig moet zijn, op basis van de groepsgrootte en de leeftijden van de aanwezige kinderen. Op sommige momenten gedurende de dag mag er afgeweken van de wettelijk benodigde personeelsbezetting. Dit gebeurt bijvoorbeeld tijdens de lunchpauzes van de medewerkers. Naar verwachting wordt er afgeweken van de beroepskracht-kind ratio op de volgende uren:

- Van 08:30 tot 9:30 (Brengmoment)
- Van 13:30 tot 14:30 (Pauzetijden pedagogisch medewerkers)
- Van 16:30 tot 17:30 (Haalmoment)

Op deze momenten wordt minimaal de helft van de benodigde beroepskrachten ingezet op basis van het aantal aanwezige kinderen.

Op het kinderdagverblijf wordt tussen 07:30 en 08:30, tussen 09:30 en 13:30, tussen 14:30 en 16:30 en tenslotte tussen 17:30 en 18:30 niet afgeweken van de BKR. Op de peuterspeelzaal wordt gezien de kortere openingstijden helemaal niet afgeweken van de BKR.

Door middel van registratie (de aanmeld- en afmeldtijden worden geregistreerd in Konnect) maken we inzichtelijk dat er per hele dag nooit meer dan 3 uur wordt afgeweken van de BKR.

Afhankelijk van het haal/breng gedrag van ouders worden werkroosters van onze pedagogisch medewerkers, indien nodig, aangepast.

Ouders worden, indien de afwijkende tijden op hun locatie anders zijn dan de hierboven beschreven tijden, actief ingelicht over de tijden waarop wordt afgeweken van de BKR per locatie via ons ouderportaal en het werkplan van de locatie.

Voor een deel van de 'onderbezette' uren aan het begin en eind van de dag zullen de aanwezige kinderen gezamenlijk in een groep worden opgevangen door pedagogisch medewerkers. Deze gezamenlijke opvang duurt bij voorkeur niet langer dan 30 minuten, maar maximaal 1 uur per keer.

Ook op dagen dat er op één of meerdere groepen een onderbezetting van kindplaatsen is, zullen geregeld groepen samengevoegd worden. Deze samenvoegingen kunnen alleen plaats vinden wanneer het maximum aantal kinderen voor die leeftijdsgroep en de beroepskracht-kind ratio niet wordt overschreden en de opvang op pedagogisch verantwoorde wijze kan plaats vinden oftewel, het welbevinden van de kinderen mag niet in het gedrang komen. Op deze manier kan het gezamenlijk opvangen een hele dag duren. In structurele situaties, zullen ouders hier tijdig van op de hoogte worden gesteld. In een onvoorziene situatie (bij ziekte bijvoorbeeld), zullen wij dit mondeling communiceren, via een aanplakbiljet op de deur of middels een bericht via het ouderportaal.

Gedurende de gehele periode waarop er kinderen aanwezig zijn, is het van belang dat er altijd minimaal 1 pedagogisch medewerker aanwezig is (naar de norm van beroepskracht-kind ratio) en een andere volwassene die ingezet kan worden in het geval zich een calamiteit voordoet.

6.7 Het vierogenprincipe

Het vierogenprincipe betekent dat er altijd iemand moet kunnen meekijken of meeluisteren, uitgaande van onderstaande vertrekpunten. Het vier-ogenprincipe is voor convenantpartijen de basis voor veiligheid in de kinderopvang. Het kindercentrum dient bij de invulling van het vier-ogenprincipe rekening te houden met de voorspelbaarheid waarin pedagogisch medewerkers alleen op de groep of op de locatie zijn.

Vertrekpunten van partijen zijn hiernaast:

- De uitvoering van het vier-ogenprincipe moet pedagogisch verantwoord en bedrijfseconomisch haalbaar zijn.
- De wijze waarop invulling wordt gegeven dient opgenomen te worden in het pedagogisch beleidsplan.
- Ouders en oudercommissies worden jaarlijks geïnformeerd over de invulling van het vier-ogenprincipe op de locatie.
- Hieronder volgen de maatregelen die HappyKids heeft getroffen om op een verantwoorde manier uitvoering te geven aan het vier-ogenprincipe:
- Wij streven naar een open, professioneel werkklimaat waarbij de drempel om elkaar op bepaalde gedragingen binnen het werk aan te spreken zo laag mogelijk is. In de werkplannen staat beschreven op welke manier we omgaan met de kinderen. Mocht een collega zich daar niet aan houden, dan spreken we elkaar daar op aan. Tijdens het groepsoverleg geven pedagogisch medewerkers feedback aan elkaar. Zowel feedback over dingen die goed gaan, maar ook over dingen die minder goed gaan. Dit maakt dat we kritisch blijven naar elkaar.
- We controleren altijd referenties bij een sollicitatieprocedure.
- Dagelijks wordt gemonitord op voldoende personeel, waar nodig wordt er bijgestuurd
- Er is een hoge aanwezigheid van managers die snel signalen oppikken en handelen. (De managers zijn tevens aandachtsfunctionaris. Zij zijn voor de pedagogisch medewerkers het eerste aanspreekpunt bij vragen omtrent vermoedens van misbruik.)
- HappyKids maakt geen gebruik van de inzet van vrijwilligers of uitzendkrachten. Uitsluitend invalkrachten met een arbeidsovereenkomst worden ingezet.
- Binnen HappyKids is er bouwkundig voor gezorgd dat er transparantie is binnen de kindercentra. Elke groep heeft veel ramen en glas in de deuren, waardoor de pedagogisch medewerkers goed zicht hebben op elkaar en elkaars groepen.
- Boventallige inzet, als extra paar ogen, van pedagogisch medewerkers in opleiding.
- Bij kleine locaties kunnen indien nodig moderne audiovisuele middelen worden ingezet.
- Alle (kinderdagverblijf-)groepen hebben een babyfoon. Deze babyfoon is naast het controleren hoe het met de kinderen op de slaapkamer gaat ook een controle voor de pedagogisch medewerkers die in de slaapkamer aanwezig zijn.
- In de bijscholing van pedagogisch medewerkers wordt met regelmaat aandacht besteed aan het **“protocol gedragscode seksualiteit”, het “protocol ongewenst gedrag”, het “stappenplan vermoeden kindermishandeling”, en de “meldcode kindermishandeling”, en de uitvoering van het vierogenprincipe.**
- Het is medewerkers en kinderen niet toegestaan om de ramen geheel dicht te schilderen of te

beplakken.

6.8 Het personenregister kinderopvang en andere personen binnen de locatie.

Voor extra ondersteuning van de pedagogisch medewerker kan het voorkomen dat er een andere volwassene in het kinderdagverblijf aanwezig is. In principe maken wij geen gebruik van vrijwilligers. Andere volwassenen die met regelmaat terugkomen op de locatie (bijv. kapper, dansjuf of muziekjuf), moeten net als al onze medewerkers een VOG overleggen, voordat ze hun activiteiten bij ons starten. We maken een uitzondering voor bijvoorbeeld een ouder of grootouder die komt voorlezen of komt helpen met een activiteit. Een andere volwassene zal altijd onder toezicht zijn van een pedagogisch medewerker en/of handelen in opdracht van een pedagogisch medewerker, coördinator of vestigingsmanager.

Vanaf 1 maart 2018 moet iedereen die woont of werkt op een plek waar kinderen worden opgevangen zich inschrijven in het personenregister kinderopvang. Zo kan de overheid vaste én tijdelijke medewerkers continu screenen. Inschrijven en koppelen (aan een kinderopvangorganisatie) zijn voorwaarden om te mogen werken in de kinderopvang. Met als doel een veiligere kinderopvang.

Wie moet zich inschrijven bij het personenregister als medewerker van HappyKids?

- bestuurders en houders van de kinderopvangorganisatie
- vaste en tijdelijke medewerkers in loondienst
- administratief personeel met toegang tot gegevens van kinderen
- uitzendkrachten, stagiairs, vrijwilligers en zelfstandigen
- iedereen die structureel aanwezig is tijdens opvanguren

6.9 Wenbeleid en het afnemen van extra dagen, ruilen

Op het moment dat u gekozen heeft voor HappyKids kinderopvang, zult u circa een maand voorafgaand aan de eerste plaatsing dag van uw kind gebeld worden door een pedagogisch medewerker van de groep om de laatste zaken door te nemen. Allereerst vindt er een intakegesprek plaats, waarin wij informatie over uw kindje krijgen zodat wij uw kindje al een beetje leren kennen en u daarnaast van specifieke informatie over de groep voorzien. Ook wordt aangegeven in welke stamgroep uw kindje is geplaatst, welke pedagogisch medewerkers op welke dag aanwezig zijn en wie de mentor van uw kindje is. Wij adviseren u om uw kind de eerste keren wat korter gebruik te laten maken van de opvang, zodat het rustig kan wennen. De wenperiode valt echter wel binnen de looptijd van het contract.

Ook de overgang naar de volgende groep wordt met de ouders besproken. In de weken voorafgaand aan de **overgang naar de volgende groep zal het kind, "indien hier ruimte voor is op de groep" alvast even kennis gaan maken met de nieuwe pedagogisch medewerkers en de kinderen op de groep.** De ouders worden op de hoogte **gebracht en zullen worden uitgenodigd voor het 'overgangsgesprek' waarbij 1 pedagogisch medewerker van de oude groep zal plaats nemen en 1 pedagogisch medewerker van de nieuwe groep.** Waarbij gezamenlijk met de ouders de voortgang en gewoontes van het kind worden besproken.

Mocht uw kind incidenteel een extra dag gebruiken willen maken van de kinderopvang, dan kunt u dit aangeven bij de pedagogisch medewerkers van de groep. Dit is mogelijk indien de maximale groepsgrootte dit toe laat. Incidentele opvang vindt in principe plaats binnen de eigen stamgroep. Mocht er vanuit de ouder de vraag zijn voor tijdelijke extra opvang terwijl de eigen stamgroep de maximale groepsgrootte heeft bereikt, dan kunnen wij indien gewenst, uw kindje opgevangen in een andere groep (indien daar wel plaats beschikbaar is). Mocht u dit wensen, dan vragen wij hiervoor vooraf schriftelijk toestemming, waarin ook de duur van deze tijdelijke opvang bevestigd wordt.

Als u een dag wilt ruilen, dan kan dat, mits er aan bepaalde voorwaarden wordt voldaan. Deze voorwaarden staan vermeld op het ouderportaal, ouders dienen hier kennis van te nemen voordat ze een ruilverzoek indienen. Tijdens nationale feestdagen zijn onze locaties gesloten, deze dagen kunnen niet geruild worden.

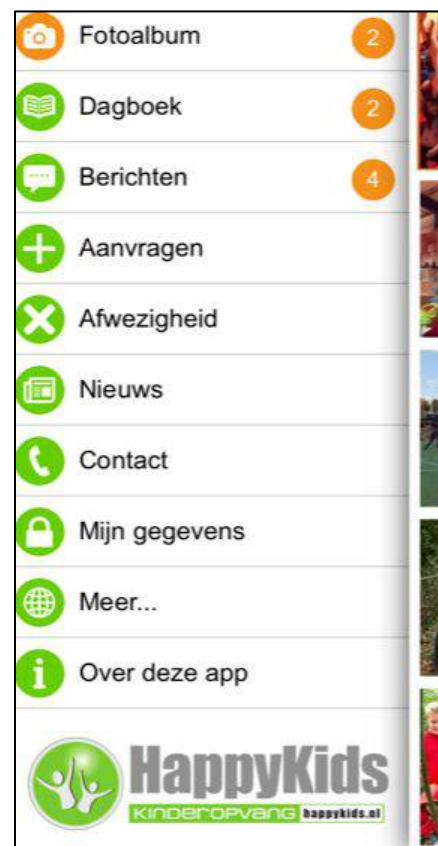
6.10 Ouderportaal en oudercommunicatie

Bij HappyKids werken de pedagogisch medewerkers voor alle kinderen met het ouderportaal (Konnnect). Ouders vinden hier **onder meer: nieuwsbrieven, foto's en het digitale schriftje**. Daarnaast kunnen ouders gemakkelijk afwezigheid doorgeven en eventueel een ruilverzoek aanvragen of het verzoek voor extra dagen doen. In het schriftje wordt tenminste eens per week, maar meestal vaker, een klein stukje getypt over de belevenissen van uw kind op het dagverblijf. Leuk voor later en leuk voor de ouders om thuis rustig te lezen, maar ook heel erg nuttig! Wij verzoeken de ouders dan ook om zelf ook af en toe iets in het portaal te zetten. Voor kinderen die in de wenperiode zitten en kinderen die extra begeleiding nodig hebben zal er meer en vaker geschreven worden.

Bij HappyKids is het contact tussen ouders en groepsleiding erg belangrijk. Wij hechten grote waarde aan een korte overdracht tijdens het halen en brengen van de kinderen. Indien een pedagogisch medewerker even met andere ouders praat, vragen wij u dan ook om te wachten tot zij tijd voor u heeft. Het duurt vast niet lang en de pedagogisch medewerker heeft wellicht een vraag of u iets te vertellen.

6.11 Ouderavonden

Via het CJG worden ouderavonden aangeboden, waar ouders zich voor aan kunnen melden. De verschillende

thema's worden via de mail bekend gemaakt.

6.12 TV en video

Op een kinderdagverblijf zijn een heleboel speelkameraadjes aanwezig. Daarom streven wij ernaar zo minimaal mogelijk gebruik te maken van televisie. Uitzonderingen zijn er uiteraard wel. Een keer een korte DVD kijken of een thematisch tv programma past wel in ons beleid.

6.13 Voorlezen

Voorlezen gebeurt elke dag, tenminste voor het slapen gaan. Ook de oudere kinderen die niet slapen nemen hier aan deel. Voorlezen een prettige manier om ook op andere momenten van de dag tijd samen door te brengen. Kinderen kunnen ook zelf aangeven om voorgelezen te worden.

6.14 Knuffels en spenen, speelgoed

Ieder kind mag een eigen knuffel en speen meenemen. Er wordt zo min mogelijk gebruik gemaakt van de speen, bij voorkeur alleen tijdens het slapen. Als een kind erg verdrietig is wordt de speen wel aangeboden. Voor de knuffel geldt hetzelfde. Speelgoed van thuis zien wij liever niet op het kinderdagverblijf. Er is voldoende speelgoed en wij zien kinderen graag met elkaar spelen met een interactief spel. Uiteraard mag een kind wel een verjaardag- of Sintkado tonen als hij of zij dat leuk vindt. HappyKids draagt geen verantwoording voor speelgoed dat kwijt is of stuk raakt.

6.15 Gesubsidieerde peuteropvang

Op locaties waar wij kinderen met een VE indicatie plaatsen, bieden wij ook gesubsidieerde plekken voor kinderen van 2 jaar en ouders waarvan de ouders geen recht hebben op kinderopvangtoeslag, omdat zij bijvoorbeeld niet beiden werken. Ouders betalen dan een inkomensafhankelijke bijdrage voor de opvang, en de rest wordt door de gemeente Haarlemmermeer gesubsidieerd. Een dergelijke plaatsing is voor 2 x 3 uur per week, van 8.30-11.30 uur. **Wij vragen van u de inkomensgegevens en een verklaring "geen recht op kinderopvangtoeslag"**. Voor meer info over de locaties en aanmelding kunt u terecht bij de leidinggevenden.

6.16 Buiten spelen

Buitenspelen is gezond, en kinderen leren er veel van. Wij streven ernaar iedere dag buiten te spelen, met de juiste kleding voor de tijd van het jaar. Wij houden hierbij rekening met de leeftijd van de kinderen en de buitentemperatuur. De buitenruimte biedt ruimte voor motorische ontwikkeling en biedt ruimte voor ontdekkingen en experimenten. De buitenruimte grenst aan het kindercentrum en wordt tijdens gebruik altijd afgesloten. Speeltoestellen en materialen voldoen aan de wettelijke eisen voor veiligheid.

6.17 Aansprakelijkheid

Iedere kinderopvang heeft er mee te maken: een ongeluk(je) dat een kind overkomt. Op het plein, in de groepsruimte, onderweg. Allemaal situaties die gaan over de zorgplicht die wij hebben voor onze kinderen.

Een kinderopvang heeft zorgplicht ten aanzien van de gezondheid en de veiligheid van de kinderen. Wij zijn verantwoordelijk voor adequaat toezicht. Die verantwoordelijkheid hangt van enkele zaken af: de leeftijd van het kind, de aard van de kinderopvang, de aard van de activiteiten en de stemming voorafgaand aan het incident. Het houden van toezicht is dan ook een onderdeel van de zorgplicht van de kinderopvang en dit brengt verantwoordelijkheden met zich mee.

Als er schade is en de kinderopvang valt verzuim van zorgplicht te verwijten dan is er sprake van mogelijke aansprakelijkheid. Een kinderopvang is in principe niet aansprakelijk voor het doen en laten van de kinderen. De wetgever legt de verantwoordelijkheid daarvoor bij de ouderlijke of wettelijke vertegenwoordigers van het kind. Deze kunnen zich daartegen particulier verzekeren. In geval van schade aan eigendommen van de kinderopvang toegebracht door een leerling kunnen de ouders aansprakelijk gesteld worden voor de kosten.

Gedurende de aanwezigheid op de kinderopvang kunnen zich ongelukken voordoen, met lichamelijk letsel tot gevolg, die niet aan onrechtmatige gedragingen zijn te wijten en dus niet door de kinderopvang vergoed hoeven te worden. Voor alle overige gevallen is een ongevallenverzekering afgesloten door HappyKids.

Verzekerd zijn alle bij de activiteiten in en rond de kinderopvang betrokken personen gedurende hun verblijf, of tijdens andere activiteiten in onderwijsverband en wel gedurende de tijd dat zij onder toezicht staan van personeel (in de ruimste zin van het woord) van de verzekerde kinderopvang. Meeverzekerd is de benodigde reistijd voor het rechtstreeks komen en gaan naar de gevoerde activiteit. En alleen indien de eigen verzekering niet toereikend is.

6.18 Tot slot

De wereld van de kinderopvang is constant in beweging. Nieuwe ontwikkelingen en veranderende inzichten volgen elkaar in hoog tempo op. Met veel belangstelling volgt HappyKids deze processen. De kinderdagverblijven zullen constant afwegingen maken met betrekking tot het aanpassen en vernieuwen van de pedagogische visie op kinderopvang.

